

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára, pályaudvaron és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3.50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1.20 ck

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 148. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Etel 6. — 1923. augusztus 18. Szombat

A kongresszus tüntetett Weizmann mellett

A fraikiók nyilatkozatai. A bizalmi javaslat szövege

(Karlsbad, aug. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A kongresszus 11-ik ülése még mindig a Jewish Agency felett való általános vita jegyében folyt le. Dr. Rosenbaum, a litván cionisták nevében szólal fel és hosszasan polemizál a világgongresszus és a vezetőség összetétele kérdésében az előbbi szónokokkal. Kijelenti, hogy a mandátum negyedik pontja értelmében erkölcsi és reális kötelességük megteremteni az egész zsidóság képviselőit. A cionista szervezet csak ideiglenesen ismerték el a zsidóság képviselőit.

— Legyünk őszinték és valljuk be, hogy mi cionisták magunkban képtelenek vagyunk az össz zsidóság segítségére nélkül Palesztinát újjáépíteni. Ha azokra hallgatunk, akik a hallgatást hirdetik, akkor a messianizmusnak a cionizmussal szemben előnyt kellene biztosítanunk.

Avissar (Mezopotámia) másfélmillió keleti zsidó üdvözlését hozza, akiknek egyetlen ideáljuk van, Zsidóország felszabadítása. Hosszasan beszél az üldözésekről, amelyeknek a mezopotámiai zsidók állandóan ki vannak téve. Véleménye szerint a bevándorlási akciónál ezeket a zsidókat inkább kellene figyelembe részesíteni, minthogy ezek jól beszélnek az arab nyelvet és egyengetői lehetnének a palesztinai békének.

Az egész világ zsidóságának cionizálása

Dr. Deiches (Anglia) a Jewish Agency-ről úgy vélekedik, hogy az egyetlen intézmény, amely lehetővé teheti az egész világ zsidóságának cionizálását.

Florentin (Szaloniki) rövid beszédében kijelenti, hogy a nemcionisták bevonásánál nagyon óvatosnak kell lenni.

Goldberg (Amerika) kívánja, hogy a különböző zsidó tényezők együttműködésének módjait az Executive és a végrehajtóbizottságok együttesen állapítsák meg.

B. Katzenelson (Palesztina) kifogásolja, hogy a Jewish Agencyre nézve nem hoztak pozitív javaslatokat. Ma még a legteljesebb bizonytalanságban vagyunk és ezt meg kell szüntetni.

Dr. Schechter (Órománia) a Jewish Agency kiterjesztését követeli a regáti zsidóság nevében. Együttal követeli, hogy a Palesztina-újjáépítés nemzeti karaktere semmiképpen sem veszít-e.

Suchowitzky (mizrachi) felolvassa a fraikió egy határozatát, amely követeli a Jewish Agencynek a világgongresszus útján való kizárását és egyben a világgongresszus egybe-hívásának határidejét két esztendőben állapítja meg. Minthogy a Mizrachi nem viseltetik bizalommal az Executive iránt, követeli egy olyan bizottság létrejöttét, amely az Actions Comitével karöltve megteremti a világgongresszust.

Megegyezés a Grünbaum-csoporttal

Dr. Schwartzbart a nyugatgaliciai zsidóság álláspontját ismerteti. Ezek is a Jewish Agency kizárását mellett vannak, de egyúttal követelik a Grünbaum-csoporttal való megegyezést.

Meierson, Bendersky felszólalása után rabbi Amiel mizrachi kijelenti, hogy a Tóra alapján áll és csak demokratikusan vezetett zsidó intézmények működéséhez járulnak hozzá. Hiszen Herzl is zsidó államot és nem cionista államot akart és

nemcsak a cionisták, hanem a zsidóság minden rétege kívánja Palesztinát. A Mizrachi követeli a világgongresszust, mert meg van róla győződve, hogy ez a gyűlekezet meghozza az eszmék tisztulását.

Dr. Syrkin (Poale Cion): Aki ellenzi a világgongresszust, annak nincs más célja, mint a Palesztina-munka halogatása. Kötelességünk mindent elkövetni, ami a munkát gyorsítja és intenzívvé teszi. Nem fél a pénzes zsidók együttműködésétől. Az együttműködésre való készség annak a jele, hogy a pénzes zsidók a cionizmus előtt kapituláltak. A világgongresszust azonban két éven belül össze kell hívni.

Lipson, Neufeld, dr. Klec, Borochow, Wegelovszky felszólalásai után dr. Aron Barth (mizrachi) beszélt.

— A cionizmusnak mindig két feladata volt. 1. nemzeti otthon teremtése Palesztinában, 2. a világon széjjel szóródott zsidóságot egységesíteni. Ez a Jewish Agency feladata. A mandátumot realizálnunk kell, a zsidó népek pedig, amely népjogilag elismert, meg kell adni a maga képviselőit.

Nem a cionizmus mechanikai kiterjesztése a cél...

Margulies (Berlin): Nem a cionizmus mechanikai kiterjesztésére kell súlyt helyezni, inkább a nemzeti gondolatnak minél szélesebb rétegekre való átültetésére. Követeli a letelepedés gazdasági alapjainak reorganizálását.

Arditti (Bulgária) azt panasolja, hogy a zsidó nép szefárd rétegét a cionista szervezet nem részesíti kellő figyelemben.

A kongresszus az esti ülésén száznegyvenhét szavazattal hetvenkettő ellenében

bizalmat szavazott a vezetőségnek.

Ezután a Hitachdnt határozati javaslata került szavazás alá, amely így hangzik:

Az Executive jelentéseinek meghallgatása után a kongresszus megállapítja, hogy az ügyvezetésben tapasztalható fogyatékos egység miatt az Executive nem tudott teljes erővel és azzal a felelősséggel dolgozni, amely a munka kifejlődésére szükség volt.

Az utolsó két év pozitív munkájának elismerése alapján, és pedig:

1. a mandátum jóváhagyásának elérése,
2. a legsúlyosabb körülmények között való palesztinai gyarmatosító munka, amely új pozíciók elérését és régiak megtartását eredményezte,
3. a Keren Hajjeszód-munka tekintélyes sikerére, különösen pedig az elnöknek eredményes, áldozatkész munkájára való tekintettel a kongresszus a jelentést tudomásul veszi.

A Ceire Cion és a Grünbaum-csoport nem szavaz

A Ceire Cion és a Grünbaum-csoport kijelentik, hogy a szavazástól távol tartják magukat.

A Poale Cion a szavazások kettéosztása mellett foglalt állást és ehhez a javaslathoz hozzájárultak az országos föderációk. A Mizrachi Hermann Struck útján kijelentette, hogy a Keren Hajjeszód-munkával meg van elégedve, a jelentést azonban nem veszi tudomásul. A szavazás túlnyomó többséget biztosított a vezetőségnek.

A keddi ülésen Weizmann elnököt nagy ünnepségekben részesítették. A delegátusok között az a hír terjedt el, hogy az elnök a bizalmi javaslat szavazati arányával nincs meg-

elégedve és ebből a maga számára konzekven-
ciát von le. Ezért közötté és az állandó bizottság elnöke, Stricker között tanácskozások folytak, amelyekbe belevonták később az egyes országok szervezeteinek vezetőit is. A tanácskozások eredménye egy bizalmi nyilatkozat lett, amelyet az esti ülésen felolvastak.

Ezen az ülésen egyébként referáltak a chalcu-mozgalomról, a nemzeti mozgalomról, a Keren Hajjeszód-ról és a jeruzsálemi héber egyetemről.

Bizalom Weizmannak

Ezután az elnök dr. Chajes bécsi főrabbinak adta át a szót, aki Amerika, Ausztria, Németország, Románia, Kelet- és Nyugatgalicia, Anglia, Csehszlovákia, Kanada és a csatlakozott kisebb föderációk nevében a következő határozati javaslatot olvasta fel:

Az egyesült föderációk az Executive új választása előtt cionista kötelességüknek tartják, hogy Weizmann elnöknek, a mozgalom vezetőjének köszönetüket és szívből jövő elismerésüket fejezzék ki azért az összehasonlíthatatlanul nagy tevékenységért, amelyet a cionista ügyben kifejtett. Az egyesült föderációk munkáját minden erejükkel támogatni kívánják és kifejezik irányában legteljesebb bizalmukat.

A javaslat felolvasása után a kongresszus tagjai felállva percekig ünnepelték Weizmann, akinek virágcsokrot nyújtottak át. Az elnök a szeretetnek és nagybecsülésnek ezt a megnyilatkozását néma megilletődéssel fogadta.

Ezután dr. Slouschz párisi egyetemi tanár a palesztinai ásatásokról tett jelentést.

Oroszország megfenyegette Bulgáriát

Szofia, augusztus 17. A bolgár kormány jegyzéket kapott a szovjetkormánytól, amelyben erőlyes represszáliákkal fenyegetőzik a szótiai orosz vöröskereszt-misszió kiutasítása miatt. A bolgár kormány minisztertanácson foglalkozott a válasz elkészítésével.

Amerika nem lesz döntőbíró

Washington, augusztus 17. Collidge elnök kijelentette az angol újságíróknak, hogy Amerika visszautasítja a döntőbírói szerepet az európai ügyekben és nem foglal állást egyik oldalon sem, csak akkor, ha az összes európai államok felkérlik erre. Amerika nem hajlandó a szövetséges államokkal szembeni követeléseiről lemondani.

Az olaszok megszállják Fiumét?

Belgrad, augusztus 17. A hivatalos „Politika” közli, hogy Trieszt környékén olasz csapatokat koncentráltak. Hírlik, hogy az olasz csapatok készülnek Fiume megszállására.

Végétört a hamburgi kikötőmunkások sztrájkja

Hamburg, augusztus 17. A kikötőmunkások felvették a munkát. A helyzet még nem tisztázódott teljesen.

A nemzeti kisebbségek az interparlamentáris konferencia előtt

Kopenhága, aug. 17. Az interparlamentáris értekezlet befejezte a lefegyverzés kérdésének tárgyalását és áttért a nemzeti kisebbségek ügyére. Uster svájci delegátus ismertette a kérdést és az előadáshoz fűződő vitából megállapítható, hogy a nemzeti kisebbségeknek védelemre van szükségük. A delegátusok a romániai, csehszlovákiai kisebbségek helyzetét ismertették.

A diákmozgalom kritikája

Irta dr. Jacob Jacobovici
a kolozsvári egyetem prorektora

III.

Azt, hogy a románok létszáma oly kicsiny, azzal lehet megmagyarázni, hogy ebben az évben megszűnt a kolozsvári katonatorvosi intézet első évfolyama, mely tavaly csak az első évre nyolcvan hallgatót adott nekünk, akik közül majdnem valamennyi román volt. Azt, hogy a zsidók arányszáma miért oly nagy az orvosi és gyógyszerészeti karon, könnyen meg lehet érteni, ha figyelembe vesszük, hogy a magyar rezsim alatt az orvosi és gyógyszerészeti fakultást kizárólag zsidók látogatták és szászok is egynéhányan. A románok a régi uralom idején különösen a papi, jogi, katonai pályára mentek és nagyon kis mértékben az orvosira, ezek is csak az utolsó évtizedben. Ugyanis ugyanaz volt a helyzet, mint amelyet közvetlenül a modern román állam megalkotása után tapasztalhattunk, hogy tudniillik az orvosi és gyógyszerészeti kart szinte kizárólag idegenek látogatták és látogatják. De ugyanakkor meg kell állapítanunk, hogy nálunk az orvosi kar romanizálási folyamata sokkal gyorsabb tempóban halad.

Ha most a diákságról áttérünk a tanári karra és kíséretre és összehasonlítjuk a magyar uralom alattit a mai helyzettel, akkor megállapítható, hogy ez az összehasonlítás minden tekintetben a mi javunkra szól. Mert míg a magyar rezsim idején a magyar nemzetiségű tanárok legfeljebb negyven százalékát adták a professzori karnak, addig mi tiszta román tanári testülettel rendelkezünk, akik mellett van még néhány francia tudós, egy német, egy magyar és két olasz. Ezek valamennyien kiváló speciálisták. A kíséret tanárok között a románok 98 százalékkal szerepelnek, míg az idegen származásúak csak két százalékkal. Ezzel szemben a magyar éra alatt a kíséret tanárok nyolcvan százaléka idegen volt, még pedig főleg zsidók.

Mindebből és a fentebb elmondottakból is nyilvánvaló, hogy román szempontból a kolozsvári egyetem helyzete elég jónak mondható ama viszonyok mellett, amelyek közt megnyílt és fejlődött. De keserűen csalódnánk, ha meglepednénk ezzel a megállapítással s ha ebből következtetnénk a mi jövőnk intellektuális osztályunkra.

A priori megállapíthatjuk, hogy a románok legnagyobb része Kolozsvárra jön, míg az idegenekkel nem így áll a dolog. Az idegenek túlnyomó többsége ma is Magyarországon, Ausztriában, Csehszlovákiában folytatja tanulmányait, ahol nagyon szívesen fogadják őket s ahonnan a magyar államegység megerősödött

hitével térnek vissza egy újabb ellenséges kultúra és politika foglyaként. És ebben rejlik a legnagyobb veszedelem, mely bennünket fenyeget. S ennek következtetésül nálunk, sokkal inkább mint másutt, szigorú válogatás történik a külföldi diplomák között. Azzal kezdődött ez a szelekció, hogy érvénytelenítették a magyar diplomákat, represszióképpen a magyar kormány által fogamatositott rendszabályokra, melyek viszont a román okleveleket anullálták. Ennek következtében a magyar diákok száma megnövekedett ugyan, de még így is legfeljebb csak hatodrészt alkotják az erdélyi magyar diákság összességének, mely jelenleg a magyarországi egyetemeken van,

„Minden politikai egységénél fontosabb a Palesztina-munka egysége”

A temesvári cionista konferencia Erdély egész zsidóságát bele akarja vonni a Palesztina-munkába

(Kolozsvár, augusztus 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik legutóbbi számunkban foglalkozunk a negyedik országgrészi cionista konferencia problémáival. A legfontosabb kérdés talán az erdélyi Palesztina-munka szélesebb alapokra való fektetése. A titkári jelentés erre vonatkozó részét itt adjuk:

Egy pillanatig sem szabad szem elől tévesztünk, hogy a cionizmus célja: Palesztinának nemzeti otthonát való tétele. Amikor a most ülésező karlsbadi világtörvényszak és zsidóság nagy problémájává tette a nemzionista rétegeknek a Palesztina-munkába való bevonását, számunkra is kijelölte munkánk útját. Meg kell állapítanunk, hogy Palesztinát csak a cionista tábor egymagában felépíteni nem tudja, mert az egész zsidóság, az egész zsidó nép feladata. Szinte állíthatjuk azt, hogy minden politikai egységénél fontosabb az, hogy egységesek legyünk a Palesztina-munkában. Ennek lehetősége adva van s ezalól csak a zsidóságnak azok a rétegei vonják ki magukat, akik azért hivatkoznak elvi ellentétekre, hogy ne kelljen a zsebbe nyulni. Megállapíthatjuk azonban, hogy a tőlünk távolálló ugynevezett asszimilánsok is készségesen vesznek részt a Palesztina-munkában. Első nagy problémája tehát erdélyi mozgalmunknak a nemzionista rétegek bevonása. Kívánatos tehát, hogy a Palesztina-munka szervezetszférában is helyet biztosítsunk számukra.

A tizenkettedik világtörvényszak döntése szerint Kolozsváron önálló Palesztina-hivatal

alapult. Minden Palesztina-hivatal mellé egy bizottság szervezendő, amelyben az előírás szerint minden cionista frakció képviselve kell legyen. A kérdés tehát az, ne kezeljük-e ezeket a Palesztina-hivatalokat mint önálló alakulatokat és így ne juttassuk-e be a bizottságokba a nemzionistákat is. Erre vonatkozólag a kongresszus határozata lesz a mérvadó. Véleményünk szerint ennek semmi akadályja nincsen. Meg kell tehát alakítani a kolozsvári Palesztina-hivatal égisze alatt a csoportok Palesztina-bizottságait is, amelyek önálló tevékenységgel folytatnák a Palesztináért való munkát.

Ugyanezen az úton haladnak az erdélyi zsidók és szászok is. A csehszlovák közoktatásiügyi minisztérium legutóbb közétett kimutatója bizonyítja ezt legkézzelkérőbben. S ez egyike azoknak a körülményeknek, amelyeket szinte egyáltalán nem vettek figyelembe az előfordult különböző diáktüntetések során. Nagyon jellemző, hogy a mozgalmak irányítói ezt elhallgatták. A német és magyar diákok önkéntes csatlakozásának a tüntetésekhez szintén megvan a maga értéke. Megvan a maga jelentősége annak a közétett levelezésnek, amelyet az ausztriai diákokkal folytattak, épügy annak is, amit nem hoztak nyilvánosságra. Az itteni magyar sajtó jelentőségteljes hallgatásának, sőt egyes lapok biztató magatartásának is megvan a maga magyarázata. (Folytatjuk.)

A legmondosabb kiválgatással kell a Palesztinába való visszatérést előkészíteni. Tekintettel arra, hogy csak korlátozott számban állnak rendelkezésünkre bevándorlási engedélyek, csak azokat szabad kiengednünk, akik vagy megfelelő anyagi felkészültséggel rendelkeznek, vagy pedig pionirmunkára alkalmasak. Meg kell állapítanunk, hogy a kivándorlás eddig rendszertelenül, ötletszerűen történt. Innen van az, hogy Palesztinából elkezdett leveleket kapunk olyanoktól, akik azt hitték, hogy Eldorádóba mennek, vagy másoktól, kik abban a hiszemben voltak, hogy néhány száz ezer lejjel úgy gazdálkodhatnak, hogy munkanélküli jövedelemhez jutnak. Palesztinában a kivándorlónak maga helyett kell dolgoznia. Elsősorban tehát azok kivándorlását kell biztosítani, akik legalább 300.000—500.000 lej vagyonnal bírnak és így földet szerezhetnek. Ezen az össze-

alapult. Minden Palesztina-hivatal mellé egy bizottság szervezendő, amelyben az előírás szerint minden cionista frakció képviselve kell legyen. A kérdés tehát az, ne kezeljük-e ezeket a Palesztina-hivatalokat mint önálló alakulatokat és így ne juttassuk-e be a bizottságokba a nemzionistákat is. Erre vonatkozólag a kongresszus határozata lesz a mérvadó. Véleményünk szerint ennek semmi akadályja nincsen. Meg kell tehát alakítani a kolozsvári Palesztina-hivatal égisze alatt a csoportok Palesztina-bizottságait is, amelyek önálló tevékenységgel folytatnák a Palesztináért való munkát.

Don Plinius

— Nyári történet —

Irta Szabó Imre

Kérem azokat, akikről az alábbi élmény szól és az olvasót, ne vegyék úgy, mintha meg is történt volna ez az eset, csak a morálra gondoljanak. A tigris meséje nyomán adódik és az íróra, aki éppen eleget hallgatott, ha husz esztendőig eldobta a tollát, valahányszor rákiváncsolt ez a különös história. A szereplők azóta vagy odaát vannak már, tul világi hívságokon, vagy itt ödöngenek fehérre öregedtetten, barázdás-rostás arculattal, a nagy pihenést szomorú szemekkel sóvárgón. Nem hiszem, hogy ne szelid mosolylyal gondolnának a boldog időkre, amikor a tigrisbőrbe bujt komédiás két zsidó hitközséget majd hogy egygyé ijesztett és ami ennél is több, majd hogy két haragos családot ki nem békített.

A tigris egy pénteki napon, este kilenc után mutatkozott a sági piac téren, bent a komédiás bódében, amely azon a napon délelőtt érkezett Korponáról. Négy ló húzta a komédiások lakosztályát, a zöldszinü, négyablakos nyomortanyát; két csacsi hátán a sátorponyva és rudak, karkák, tornaszerek. A karaván a tágas, nagy, nagy piactér közepén (tisztos távolban a Mária-ozloptól) tábot ütött, a művészek és művésznők szaporán nekiláttak a sópréshez,

köteleket, köveket, ponyvát szedtek elő; mindenki a maga helyén, az erőművész hatalmas kalapáccsal dolgozott, a műlovárnó meg az ekvilibristák könnyű létrákon, fönt a magasban rakosgatták, feszítették a sátrat, a táncosnő ideoda cikázta szerszámokkal nyomában egy ravaszpofájú daklival és fehérbőrű dühös két kis ölébellel.

Egy hosszú, sovány, macskahajlásu fiatal ember dirigált. Mindenre figyelt, mindent kifogásolt, mindent rendbehozott. Mérőléccel a kezében futkosott, pislogó szeméit nyugtalanul hordozta a készülő sátoron, befutott a kocsiba, kihozta mindenféle szerszámot, tejeskannát is. Lesegítette a direktor asszonyát a kocsilépésén, ölbe vette az apró gyermeket szalmazsákokat terített az árnyékba, gyöngéden elhelyezte anyát és gyermekét és egy báméskodó fiút tejért küldött. Búvész volt ott kint is az az ember, Don Plinius, aki az esti eladáson kard és spiritalizmusba mártott égő kanóc lenyelése után bevonult az istalósátor egy rejtekébe és a zsákfüggöny mögül szabályos tigrisként jött ki a ponondryakán bronzpántra erősített kötelekkel. Nattól egy-egy ember tartotta a kötelet, hogy megékezzék a bestiát, ha netán kedve támadna egy falat embercombra.

Don Plinius volt a cirkusz attrakciója. Bögött, ordított és a porondon galoppozó paripa szütyébe akart harapni. Az első sorokban visszartentek az emberek, a kijárat nézte mindenki, de az igazgató ostoral a kezében a porond kö-

zepére állott, megnyugtatta a közönséget, mindenki nézze csak higgadtan a tigris szerepét, ha netalán megvadulna és kiszabadítaná magát kötelekéből, akkor ugy is jaj neki, mert van még két berber oroszlan, akiket rá lehet szabadítani.

Ez ugyan sovány kis bátorítás volt, de szerencsére a direktió a tigrisnek rövid szerepet szánt és a publikumidegei megnyugodtak, amikor a programszám után a bohócok következtek.

Talán fölösleges megmondani, hogy a két bohóc közül az ösztövérebb, az iménti tigris, Don Plinius volt, és csak a beavatottak tudták, hogy ember rejtözik az afrikai puszták fenevadjában. Ki gondolt volna arra, hogy a törékeny Don Plinius, akinek Leml Hecks volt a becsületes neve és aki az ország leg-gavallérrabb, legjósivűbb csirkefogója volt, ki gondolt rá, hogy utcai megjelenésével egykor megfagyasztja a vért Ság város nagyérdemű közönségében.

A helyzet tisztább megértése érdekében most egy kis elhajlás következik. Megismerhetni kívánom önmagunk Ság zsidóságának alkalmi szolidaritását, ismerniök kell tehát ennek a zsidóságnak előzetes bomlását is. A kifejezés talán ridegebb magánál a ténynél, de hiába, bomlás történt mégis régebben, amikor magam nem emlékszem, de megbízható vénék közlése után elmondhatok.

Ugy kezdődött, hogy jó néhány évvel ezelőtt valahonnan Balassagyarmat felől bajjott

gen alul birtok ez az összeg csak munkájával bár vonatkozólag a központtal.

Másodsorban fogunk a chali és értékes munkát. Eszerint a reánk:

1. A Palesztina-munka egysége
2. Az Achi...
3. A chali...

E három munkát foglaltunk munkánk schlagwortjuk és jól ismerjük a mai gazdasági állapotokat, hogy maradt. Adománnyal helyeken szerepet megelőzi. Rendszeresen folytatni, illetve kell irányulnia.

Ezt különben a Kajemet okos munkája útján és a Keren Hajeszék kapják meg elvételét. Mégegyszer sulyozni, hogy a készségi sajnál más irányban káldozatkészítés megelőzően: Palesztinában, de pénzzel és tanunk országunk föld, melyet országunk gyarapodásának akkor is annyiban birtokunkban van művelni.

A Szövetség irányja tehát a Palesztina-munka.

A negyedik daja Temesváron den a konferencia vetkező címre főtítkári Temesvá

Ságra egy dolgos Bercellerek és egcsületes, derék er tudja hogy-mint, szellő, amely Ara földet és akit me sulyu zsidó csin voltak. Beretvált urakkal, tegeződő vald, az első zsid és mindjárt nyitv megtett, hogy a szárnnyát betette. teletből, vagy pe leggyöngébb üzle

Eichenwald nek. Egyazon hel esetben élnek cső önösen, ha mind reskedik és ha ez fal emelkedik köz látni egymást, behunyással intéz alapításával.

Ság zsidóság ortodox és status alig tíz tagu gyű nagógát rendezett fiatal rabbit és Eichenwaldék nag hitszónokot hozat dicsértették Istent. tor a szent napok

...kia és Német.
 ...nak az erdélyi
 ...rők közoktatás-
 ...zzétett kimuta-
 ...ióbban. S ez
 ...nek, amelyeket
 ...figyelembe az
 ...ések során. Na-
 ...almak irányítói
 ...magyar diákok
 ...etésekhez szín-
 ...an a maga jelen-
 ...nek, amelyet az
 ...pugy annak is,
 ...gra. Az itteni
 ...llgatásának, sőt
 ...nak is megvan
 ... (Folytatjuk.)

osabb
 ...akarja vonni

...tal mellé egy
 ...en az előírás
 ...képviselvé kell
 ...ezeljük-e ezeket
 ...álló alakulato-
 ...a bizottságokba
 ...közölg a kom-
 ...kórvadót. Véle-
 ...mni akadályo-
 ...ani a kolozsvári
 ...t a csoportok
 ...ek önálló tevé-
 ...esztinaiért való

...atással kell a
 ...készíteni. Tekin-
 ...számban álla-
 ...lási engedélyek,
 ...ünk, akik vagy
 ...el rendelkeznek,
 ...alkalmasak. Meg
 ...vándorlás eddig
 ...tént. Innen van
 ...redett leveleket
 ...itték, hogy El-
 ...től, kik abban a
 ...százezer lejjel
 ...nkanküli jöve-
 ...a kivándorló-
 ...nia. Elsősorban
 ...biztosítsuk, akik
 ...vagyonnal bir-
 ...Ezen az össze

...közönséget, min-
 ...tigris szerepét,
 ...abadítaná magát
 ...ki, mert van még
 ...éhet szabadítani.
 ...átoritás volt, de
 ...ek rövid szerepet
 ...vugodtak, amikor
 ...ok következtek.
 ...dani, hogy a két
 ...az iménti tigris,
 ...beavatottak tud-
 ...afrikai puszták
 ...na arra, hogy a
 ...ek Leml Hecks
 ...ti az ország leg-
 ...kefogója volt, ki
 ...lenésével egykor
 ...arcs nagyérdéki

...értése érdekében
 ...kezik. Megismer-
 ...zsidóságának al-
 ...k kell tehát en-
 ...omlását is. A ki-
 ...a ténynél, de
 ...régebben, amire
 ...egbizható vének
 ...nehány évtized
 ...mat felől bejött

gen alul birtokot szerezni nem lehet, viszont ez az összeg csak arra elegendő, hogy saját munkájával bárki fentarthassa magát. Erre vonatkozólag a tárgyalások folynak a palesztinai központtal.

Másodszorban pedig ténylegesen hozzá kell fognunk a chaluc-munkához, hogy megfelelő és értékes munkánnyal lássuk el Palesztinát. Eszerint a következő feladatok várnak reánk:

1. A Palesztina-hivatal rendszeres működése és a Palesztina-bizottságok megalakítása, nemcionista elemek bevonásával.
2. Az Achuzá-telepítés rendszeres és praktikus lebonyolítása.
3. A chaluc-kiképzés rendszeresítése és bevezetése.

E három pontban a belső Palesztina-munkát foglaltuk össze. A külső Palesztina-munka schlagwortja a pénz. Bár igen jól tudjuk és jól ismerjük az erdélyi és bánági zsidóság mai gazdasági nyomorúságát, meg kell állapítani, hogy áldozatkészségben nagyon hátramaradt. Adományainak összegével az utolsó helyeken szerepel és még a kis Ausztria is megelőzi. Rendszeres gyűjtési akciókat kell folytatni, illetve Szövetségünk munkájának oda kell irányulnia, hogy a zsidóság áldozatkészségét kizárólag Palesztina-érdekekre vegyük igénybe. Ezt különben a Keren Hajjeszód és a Keren Kajemet okosan és körültekintéssel folytatott munkája útján érhetjük el és erre vonatkozólag a Keren Hajjeszód és Keren Kajemet jelentésében kapják meg elvtársaink a szükséges felvilágosítást. Még egyszer szükségesnek találjuk hangsúlyozni, hogy míg eddig a zsidóság áldozatkészségét sajnálatosan és talán feleslegesen is más irányban kötötték le, addig a jövőben az áldozatkészség útja mindenekelőtt és mindent megelőzően: Palesztina. Nekünk nem fegyverrel, de pénzzel és munkával kell visszahódítanunk országunkat és minden talpalattnyi föld, melyet Palesztinában megvásárlunk, országunk gyarapodását jelenti. Palesztina akkor is annyiban a miénk, amennyi föld a birtokunkban van és amennyit meg tudunk művelni.

A Szövetség működésének legfontosabb iránya tehát a szélesebb alapokra fektetett Palesztina-munka.

A negyedik országrészi konferencia iródája Temesváron megkezdte működését. Minden a konferenciára vonatkozó közlést a következő címre kell irányítani: Székely Béla főtitkár Temesvár, Bulevardul Reg. Carol 41.

Ságra egy dolgos, tisztakezü, jámbor család, a Bercellerek és egy másik család, szintén becsületes, derék emberek, akiket azonban, isten tudja hogy-mint, megszedített az a reformszellő, amely Aradról jött, utbaejtette a palóc-földet és akit megérintett, abból könnyű faj-sulyu zsidót csinált. Az Eichenwaldok ilyenek voltak. Beretváltatta magát, együtt ivott megyei urakkal, tegeződött is velük az öreg Eichenwald, az első zsidó Ságón, aki üzletet nyitott és mindjárt nyitva hagyta szombatot is. Annny meggett, hogy a szent napon az ajtó egyik szárnyát betette. Nem lehet tudni, vallástiszteletből, vagy pedig mert a szombat volt a hét leggyöngyösebb üzleti napja.

Eichenwald sógora volt Majer Bercellernek. Egyazon helyen élő sógorok a legtrikább esetben élnek csókos viszonyban egymással, különösen, ha mind a kettő sóval és lisztel kereskedik és ha ezenfelül vallásbölcseleti válaszfal emelkedik közöttük. A két rokon nem akarta látni egymást, amit akkoriban nem szembehunyással intéztek el, hanem új hitközségek alapításával.

Ság zsidósága egy szép napon felbomlott ortodox és status quo hitközségre, az ortodoxok alig tíz tagu gyülekezetének Berceller bá' zsinagógát rendezett be a házában, olcsó pénzen fiatal rabbit és kántort szerződöttet, míg Eichenwaldék nagyobb gyülekezete Pozsonyból hitszónokot hozatott és ünnepnapokon kórossal dicsértették Istent, nem törődve, hogy a kántor a szent napokon hangvillát rezgétet.

Braunschweig lemondásra szólítja fel Stresemann

Tiszta munkáskormány alakítását követelik. Anarchia Szászországban. Hitlerék is Stresemann ellen izgatnak

(Berlin, augusztus 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormányválság alkalmával kirobbant zavargások még mindig nem ültek el. Braunschweigben nagy tüntetések voltak, amelyeken mintegy hetvenezer ember vett részt. A tömeg azt követelte,

helyezzék harminctagu bizottság ellenőrzése alá az élelmiszerek elosztását.

A munkások ezenkívül harminc aranymárkás heti bért követelnek. A kormány a braunschweigi munkások küldöttségének kijelentette, hajlandó a követelésekről tárgyalásokat folytatni. A küldöttség ezzel nem elégedett meg és követelte a kormány lemondását, azzal a feltétellel, hogy helyébe tiszta munkáskormány lépjen és addig, amíg ez a kormány megalakul, a braunschweigi szakszervezetek vezessék az államügyeket.

A miniszterelnök erre egybehívta a minisztertanácsot, amely dönteni fog a braunschweigiak követeléseiről.

Szászországban vigasztalan a helyzet. Minden pillanatban nyílt anarchia kitörésétől tartanak. A

A gyarmatok rabszolgakereskedelmének statisztikája

Nyolcmillió rabszolga. A népszövetség a rabszolgakereskedelem ellen

(London, augusztus 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Európa lakosainak legnagyobb része semmit sem tud arról, hogy a világ néhány sötét pontján még ma is féktelenül dühög a rabszolgakereskedelem. Hozzávetőleges számítás szerint mintegy

nyolcmillió ember él ma is rabszolgasorban,

akiknek az élete a barmokénál is borzalmasabb, ugyanannyi táplálékért, amennyit a barmok élőknek, jóval több munkát vár el tőlük gazdájuk, emellett ki vannak teljesen szolgáltatva felügyelőik és gazdájuk ostorcsapásainak.

Mivel a gyarmatokkal rendelkező nagyhatalmak közvetve érdekelve vannak a kérdésben, Anglia kezdeményezésére a népszövetség az elmúlt évben határozatot hozott

a rabszolgakereskedelem végleges megszüntetéséről.

A népszövetség határozatával egyidejűleg felszólította a gyarmatokkal rendelkező hatalmakat, gyűjtésük össze a rabszolgakereskedelemre vonatkozó adataikat és az adatokat bocsássák a népszövetség rendelkezésére. A hatalmak érthetetlen lanyhasággal kezelik ennek a kérdésnek a megoldását. A népszövetség határozata óta semmi érdemleges lépés sem történt a rabszolgakereskedelem megszüntetésére. Végre az angol felsőház legutóbbi gyűlésén újra szőnyegre került a kérdés. Curzon lord egy felszólalásra válaszolva, nyilatkozott a kérdés mai állapotáról és bejelentette, hogy

munkások elveszik a talusiaktól az élelmiszert és nem fizetnek érte. Az ellenállókat ütlegekkel kényszerítik, hogy élelmicikkeiket odaadják.

Az új kormány helyzete nemcsak a kommunista munkások, hanem a jobboldali politikusok miatt is nehéz. A „Münchener Neuste Nachrichten“, amely Hitlerék lapja, semmi jót nem vár a szocialdemokratákra támaszkodó Stresemann-kormánytól. A berlini „Deutsche Zeitung“-ot, amely szintén a kormány ellen izgat, Stresemann

betiltotta.

Angliában kedvezően itéli meg a német kormányváltozást. A márka Stresemann uralomra-jutása óta javult, viszont a francia frank hanyatlott. Párisban is a komoly politikusok előtt jó hatást tett Stresemann beszéde. A kancellár keresi a megegyezést Franciaországgal. Hivatalos helyen leszögezik a francia kormány legnagyobb előzékenységét.

A jóvátételi bizottság augusztus 14-én foglalkozott a német aranyárka-kölcsönrel. Ezzel kapcsolatban levelet intéztek Németországhoz, amelyben felszólítják, fordítsa a kölcsönt a jóvátételi összegek törlesztésére.

az angol kormány birtokában lévő adatok még nem elegendőek, a meglevő adatok négy év előttiék, tehát elavultak. A kormány gondoskodni fog újabb adatok beszerzéséről, amelyek, ha birtokában lesznek, hozzájárulhatnak a kérdés végleges rendezéséhez. A londoni sajtó egyrésze élesen támadja a kormányt érthetetlenül lassu munkája miatt és megállapítja, hogy a kormány halogató politikája mögött üzleti érdek húzódik meg.

Az angol kormány eddigi adatai szerint a rabszolgakereskedés főként Tanganyikában, Dél-nyugatafrikában és Abessziniában virágzik. Az 1916. évi konzulári jelentés szerint a német protektorátus alatt lévő Keletafrikában közel kétszázezer fel nem szabadított rabszolga él. Az angol gyarmatokon ugyan proklamálták a rabszol-

Nagyobb vallásgyakorlati differenciák nem is voltak föllelhetők a két község között és amikor a két nővér, Bercellerné és Eichenwaldné asszonyok titokban könnyeket ejtettek, hogy miért kelljen nekik egymással haragot tartaniok és mi köztük nekik a hangvillákhoz, ami voltaképp férfiak dolga, biz isten igazuk volt.

Talán Majer Berceller is olykor megkérdezte magától, fölér-e vajjon a hitközségi apparátus nagy költségei, amik jórészt az ő nyakába szakadtak, azt az örömet, hogy nem kell a hitetlen sógorral egy földél alatt egyszerű kétszer évente imádkoznia. De a haragtartó emberek néma szívósságával mindig elhessegette magától a kibékülés gondolatát. Százhusz év múlva odadt, vagy ha közben Dávid fia, Messiás itt meg elleme, — gondolta — mégis csak ő marad felül. Nem rossz befektetés, amit istennek adunk.

Vizont Eichenwaldot nem aggasztotta a Messiás. Valahol régen hallotta, hogy a Messiás Av hó kilencedike napján jöhet, amikor a zsidók a szentek pusztulásának évfordulóját gyászolják, „amidőn is ez a szomorú nap örömteli ünneppé változik“.

— Olyankor én — mondogatta — fürdőhelyen élek. Ki tudja ott majd megállapítani, hogy zsidó vagyok?

Igy állottak az ügyek, amikor a meleg pünkösöd előtti pénteken megjelent a komédiáscsapat, Don Pliniussal, a tigrissel.

Szombaton a kora délutáni órákban nagy

felvonulás történt volna, ha egy különös dolog a cirkuszt meg nem akasztja „művészi földadatai megoldásában“ — ahogy azt a Honti Hiradó írta. A művészi földadat megoldása előtt megjelent a korponai nagyvendéglő bérlője és kérte a trupp tiznapos élmezéseért járó pénzeket. Nehéz sóhaj tört elő az igazgató kebeléből — ez volt a felelet. A bérlő erre a főszolgabíró hivatalába ment, de a főbíró vadászni volt, a városbíró is átment valahová falura egy barátja névnapi céccójára. Andris, a főhajdu lézengett a városháza udvarán. Ismerte a bérlőt, mi járatban van Bodola uram, a komédiások mián, a teremburáját nekik? Hiszen könnyű azon segíteni! Az egyik lovukat lefogalom, behozom az istállóba az arkangyalukat, hétfőn majd visszajön Bodola uram. akkor törvénybe viszi a taljánokat főbíró uram elé, ugysy megnyeri, biztos megnyeri a processzust! Csak ne felejtsem elhozni néhány liter borocskát abból a karcosból.

Fogta hosszú pipaszárát és ment igazságot tenni a cirkuszba.

Andris tekintély volt. Sági ember nem mert volna szembeszállani vele, hát még ilyen csavargó sehonnaiak. A legszebb lovat kantaron fogta (a felvonulásra piros szattyán nyergel föl is volt már diszitve és) vezette fel a dombos országuton a városháza istállójába. Jól megabrákoltta a város zabjából. A ló bizonyára nem kívánczolt vissza a „tapsok babérözvegye prondjára“, miként azt a Honti Hiradó kritikusa később finoman megjegyezte. Bodo

gák felszabadítását, azonban még nem lehet megállapítani, hogy mily mértékben történt meg tényleg a felszabadítás. A deláirikai kormány két hónap előtti jelentésében borzalmas részleteket közöl a délnyugatafrikai Okavango államban divó rabszolgakereskedésről. Okavangóban a lakosságnak több mint a fele rabszolga.

Ugyanolyan a helyzet, sőt még megdöbbentőbb Abessziniában, hol több mint egymillió rabszolga van.

A rabszolga nemcsak adás-vétel tárgya, hanem, mint Beauchamppearl az angol felsőházban hangsúlyozta, éppen olyan sorban él, mint a barom, mert

gazdáik megcsonkíthatják és megölhetik őket tetszés szerint.

Abessziniá integritását és szuverenitását Anglia, Franciaország és Olaszország garantálják, tehát az államok valamelyikének kell fellépnie a rabszolga-kereskedelem megszüntetése érdekében — mondotta a felszólaló Beauchampaerl. Ras Tafari, Abessziniá régense, emancipált, európai műveltségű ember, ki azonban a nagyhatalmak segítsége nélkül tehetetlen s nem tud eredményesen fellépni a tradíciószámba menő rabszolgatársa ellen.

Az angol felsőház egyhanguan megállapította, hogy az egyedüli mód Abessziniát megszabadítani a rabszolga-rendszerrel, hogy a kormányt érdektelen segítségben részesítik a népszövetség égisze alatt. Curzon ily irányban fog további lépéseket tenni.

Szabálytalanság a honosításoknál. Bukarestből jelentik: A zsidók szövetségének egy küldöttsége jelent meg a belügyminiszter előtt, akinek elpanaszolta, hogy egyes helyeken a honosítási kérvényekkel visszaélések történnek. Egyes városokban a rendőrség megidézti a honosításért kérvényező zsidókat és újabb adatokat és aktákat kérnek tőlük. A miniszter azonnal táviratilag kért felvilágosítást a jászi, argesi és putnai ügyészségektől.

Az ármentesítő társulat likvidálása. A régi Magyarországból idecsatolt részeken több ármentesítő társulat működik, amelyeket a békekezserződés és újabb törvényes rendekezések következtében likvidálni tognak. Magyar részről Walter Emil miniszteri tanácsos mint delegátus már megjelent Nagyváradon, ahol Oporeanu Rudolf, a kolozsvári kultur- és folyam-mérnökség vezérfelügyelőjével, román delegátussal megkezdte a tárgyalásokat. A bizottság valószínűleg a társulatok árterületein fog megjelenni és helyszíni szemle útján ejtik meg a felszámolás előkészületeit. Ezt a hivatalos eljárást követi a csehszlovák ármentesítő társulatok likvidálása.

uram pedig nyugodt lélekkel hajtattott vissza a korponai nagyvendéglőbe.

Elmaradt tehát a felvonulás. A sátor körül az emberek sajnálkozó gunnyal tárgyalták az esetet, mialatt bent a ponyvák mögött a művészek haditanácsot tartottak.

Fizetni nem tudnak, a ló nélkül pedig nem lehet megélni. Ezzel adva volt a probléma, amit Don Pliniusnak kellett megoldania.

Megoldotta. Bement az istállóba és kijött mint az előadáson tigrisként. Kétfelől két komédiás tartotta a kötelet.

Mint szél a pelyvát, úgy szórta széjjel az ijedség az ácsorgokat, amikor a tigris kilépett. Aki a meleg délután még ott imbolygott a poros téren, sietve mint, jégeső elől, húzódtott valamelyik kapugádorba és nézte hangos szivdobogással, amint a fékentartott bestia lomhán, csoszogva ment a város háza felé.

A Bercellerek hitközsége a kistemplom keskeny, de hős előszobájában Pereket, az Atyák tanításait hallgatta. Már aki hallgatta, mert olyik bizony aludt is. A sólettel telt bendő nem barátja a filozofálgatásnak. Pedig a rabbi épen a közeli Sevuot-ünnep jelentőségét magyarázgatta. Ezen az ünnepen — mondotta — egész szívvel fogjuk énekelni az öröm zsoltárait, a Hallel, amit Peszachkor nem tehetünk csak egyetlen napon, mert zsidónak nem szabad ujjongania az ellenség bukásán, akkor sem ha micri. (Vége köv.)

Négyszázmillió lej értékű árut csempésztek ki Romániából
Az aradi rendőrség nagyszabású leleplezése

(Arad, augusztus 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pár nappal ezelőtt az itteni rendőrség nagyarányú bűntényben vezette be a nyomozást, amelynek, mint röviden megírtuk, már eredménye is mutatkozott. A rendőrségnek bizalmas uton tudomására hozták, hogy egy szervezett társaság már huzamosabb idő óta csempészéseket követ el és a törvényszert vámfizetés kikerülésével már eddig is hatalmas összegekkel károsították meg az államot. Az értesítés után a rendőrség érintkezést keresett a határőrség parancsnokságával, amely fokozott figyelemmel kísérte az egyes átkelelési pontokat és a nyomozás folyamán megállapítást nyert, hogy a csempészéseket Otlaka mellett követték el.

A nagyszabásúnak ígérkező csempészési ügyben az aradi rendőrség részéről Gritta Ovidiu rendőrprefektus, Andreescu rendőrigazgató, az ügyészség részéről Pausesti főügyész, míg a határőrség részéről Nistorescu kapitány folytatták a nyomozást, amelynek azután az elmúlt napok egyik éjjelén szenzációs eredménye is volt. Az otlakai határnál a csempészek közel száz állatot akartak átvinni Magyarországra, amikor a határőröknek sikerült az egész társaságot feltartóztatni. A csempészés ténye kétségtelven megállapítható volt és ezért a csempészeket őrizetbe vették s a további kihallgatás megejtése céljából Aradra hozták be.

A rendőrség még a tegnapi nap tolymán megkezdte a letartóztatásban lévő egyének kihallgatását, amely alkalommal szenzációs részletek kerültek felszínre. A letartóztatásban lévő és csempészéssel vádolt kereskedők elmondották, hogy ugy romániai, mint magyarországi kereskedők társaságot alakítottak a csempészés lebonyolítására és a csempészáruk értékesítésére. Ennek a társaságnak a tagjai előkelő aradi kereskedők, földbirtokosok és magánemberek voltak, akik összeköttetésben állottak több erdélyi kereskedővel is s ezeknek szintén tudomásuk volt arról, hogy Otlakánál rendszeres csempészés folyik.

A magyarországi részen lakó kereskedők a határ mellett raktárakat létesítettek, amelyekben elhelyezték az átvitt anyagot, mely nemcsak élő állat volt, hanem gabonanemű, butor és különféle gépek. Az átvitelre vonatkozólag a nyomozás megállapította, hogy kétféle módon történt. Magyarországra repatriált egyének nevében különböző terményekre és élőállatokra kiviteli engedélyt kértek és ezeknek nevében a hamis bevallás alapján kiállított engedéllyel a vámon át szállították ki az egyes cikkeket. Ez azonban elenyészően csekély volt ama cikkeik tömegéhez képest, amelyeket a határnak azon a pontján csempésztek át Magyarországra, ahol a határőrök nagy távolságokra voltak egymástól s ahol a legutóbbi csempészés alkalmával a nyomozó hatóságok elfogták őket.

A vádlottak saját beismerésük alapján mintegy 3-400 millió lej értékű különféle vámköteles árut vittek ki ily módon Romániából. A huzamosabb idő óta tízött csempészés hatalmas jövedelmet biztosított a társaság tagjainak, akik közül nem egy pár feltűnő költsékezésével már régebb idő óta magára vonta egyesek figyelmét. Különösen egy határmenti községben lakó kereskedő volt az, aki az egyik aradi szabó cégnél 12 bricseszna drágót rendelt magának egyszerre, egy általánosan ismert aradi cipésznél hat pár csizmára vétetett mértéket, amelyeket különböző bőrből készítettett el. A leleplezett csempészéssel most már magyarázatot nyert, hogy a feltűnő költsékezésre honnan teremtették elő a szükséges pénzt, épúgy, mint az az aradi kereskedő, akit leginkább autón lehetett látni. A rendőrség egyben megtette a szükséges intézkedéseket az Erdélyben lévő többi bűntársak letartóztatására és a csempészésről értesítést küldött a magyarországi hatóságoknak is, hogy azok saját hatáskörükben szintén vezessék be a nyomozást.

* Csak pár napig vendégszerepel Jaulus Morini világhíru szalon- és groteszkkomikus szenzációs magyar és német-műsorral a Közponi Télikert Bar fényes, megnyitó műsorában. Belépődíj nincs. Kezdeté fél tíz órakor. Rendes étterm.

Ha művészi kivitelű fa vas butort akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhegyre és tekintse meg a SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermét
Asztalok furniárszükségleteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Leszállított árak!
HARISNYA, KEZTYÜ ÉS KÖTÖTTARU KÜLÖNLEGESSEGEK EREDETI GYÁRI ÁRBAN ÁRUSITTATNAK

BLATT
KÖTÖTT-SZÖVÖTT ÁRUHÁZA CLUJ KOLOZSVÁR FÖTÉR 13. SZÁM ALATT

Leszállított árak!
Állami tisztviselőknek külön engedmény!

RÓTH cipész
CLUJ, Str. St. O. Iosif
volt Szép-utca

Eredeti gyári árak! Eredeti gyári árak! 1488

„HELIOS“
kötött-szövött árugyár lerakata Cluj, Piața Unirii (Fötér) 7.

Óriási választék kötött és szövött árúban, harisnyák és keztyükben!

Róka, kelme, Szörmefestés, vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY
nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sörgönc: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogászatl arany és forrasztó * Arany, ezüst és platinabeváltás

Kienzie és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

Jellinek Kolo

Popovici laktar felism (Kolozsvár)

Jellinek király, aki szer a rendőrhatalóság Kolozsvár utóán, ahol egész Bukarestbe, hogy azután átutazott Kolozsvárra. A ugyan, hogy Kolombántani, meg egész rendőrsége ményben, hátha oly vakmerőn Annakidején ugtek, bejelentette a sziguranca fogotta a szavát.

Ma reggel parancsnok szolg York-kávész ház ele kások között felruha láttára hátszelgetésbe elegy Popovici parancsnok van dolga, odam Jellinek erre fut sasággal szaladt tunt a régi várfa

A betörők telefonon értesítést. Meszesán osztály főnöke, a csoportra osztott őket a város kül fel Jellinek. Az is értesítették Jellinek a városból kivez figyelés alá vették

Jellinek ezt bejelentette a r detektív főnök, a tája, még a napdörökirály Koloz főnöknek Péntek aki hónapokig es a nagyeny di ug király akkoriban bűntetését töltött napon onnan is nappal ezelőtt N aki onnan jöhete és legszebb sikere

— Vátoók. suk: Egy párisi de nem volt egy nem állhatta a feban nem válható azt tanácsolta, hőtettlegesség már megverté az asszozastard, sőt rendőzastársakat bekisbiztos megkérdezmeg az asszonyt

— Nem vorok töle s azért tölem.
— Ugy? E nos akkor nem v
— Akkor a Mire megsz
— Ha a fé lentse fel, be fog
— Igen? — megvert asszony. met, biztos ur, megvert.

A rendőrbiz zökönyvbe fogal férjhez fordult:
— Most pe Mert ha a feleség vény értelmében A férj a ső védőjéhez vezetett

Jellinek újból megjelent Kolozsvár utcáin

Popovici laktanyaparancsnok a Newyork előtt felismerte a betörőkirályt

(Kolozsvár, aug. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jellinek Ferenc, a nemzetközi betörőkirály, aki szereti meglepetésekben részesíteni a rendőrhatalóságokat, ma reggel ismét megjelent Kolozsvár utcáin. Aranyosgyéresi látogatása után, ahol egész pénzt elmulasztta, lerándult Bukarestbe, hogy anyagi helyzetét megjavítsa, azután átutazott Nagyváradra s onnan érkezett Kolozsvárra. A zseniális betörőkirály megígérte ugyan, hogy Kolozsváron senkit nem fog többé megbántani, megjelenésének hírére mégis az egész rendőrséget mozgósították, abban a reményben, hátha el tudják fogni Jellinekét, aki oly vakmerőn szokott meg a sziguranciától. Annakidején ugyanis, amikor a strandon lefűltek, bejelentette, hogy csak egy napig marad a szigurancia foglya s másnap tényleg beváltotta a szavát. Azóta szabadon jár.

Ma reggel hat órakor Popovici laktanyaparancsnok szolgálatba ment. Amikor a Newyork-kávéház elé ért, az ott ácsorgó építőmunkások között felismerte Jellinekét, aki a rendőrhatalóságot háttá fordított és látszólagos beszélgetésbe elegyedett az egyik napszámmal. Popovici parancsnok azonban már tudta kivel van dolga, odament hozzá s igazolásra szólította. Jellinek erre futásnak eredt és hihetetlen gyorsasággal szaladt végig a Jókai-utcán, majd elűnt a régi várfal körüli sikátorok egyikében.

A betörőkirály váratlan megjelenéséről telefonon értesítették a központi rendőrkapitányságot. Meszesán rendőrkapitány, a büntügyi osztály főnöke, akit álamból keltettek fel, négy csoportra osztotta a detektiveket és szétküldte őket a város különböző részeibe, hogy kutassák fel Jellinekét. Azonkívül a vasuti rendőrséget is értesítették Jellinek hirtelen felbukkanásáról, a városból kivezető utakat pedig állandó megfigyelés alá vették.

Jellinek ezt a látogatását már régebben bejelentette a rendőrségnek s Lea Romulus detektívönök, a rendőrség Jellinek-speciálistája, még a napot is tudta, amikor a betörőkirály Kolozsvárra fog jönni. A detektívönöknek Péntek Lajos adta az információkat, aki hónapokig együtt raboskodott Jellinekkel a nagyenyedi ügyészség fogházában. A betörőkirály akkoriban a Fenyő-féle betörésért kapott büntetését töltötte Nagyenyeden, de egy szép napon onnan is megugrott. Péntek Lajos négy nappal ezelőtt Nagyváradon látta Jellinekét, aki onnan jöhetett át Kolozsvárra, ahová első és legszebb sikerei vonzzák vissza.

— Válok. A párisi „L'Oeuvre“-ben olvasuk: Egy párisi ur válni akart a feleségétől, de nem volt egyéb válok, mint az, hogy ki nem álhatta a feleségét. Ezen az alapon azonban nem válhatott el, ellenben az ügyvédje azt tanácsolta, hogy verje meg a feleségét, a tettelegesség már válok. A férj így is tett. Ugy megverte az asszonyt, hogy az egész ház összezaladt, sőt rendőr is jött, aki a verekedő házastársakat bekísérte a rendőrségre. A rendőrbiztos megkérdezte a férjet, hogy miért verte meg az asszonyt?

— Nem volt okom rá! Csak válni akarok tőle s azért vertem meg, hogy elváljon tőlem.

— Ugy? Ezért? — tört ki az asszony — nos akkor nem válok el azért sem:

— Akkor addig verlek, míg meg nem törsz.

Mire megszólalt a rendőrbiztos:

— Ha a férje önt veri, asszonyom, jelentse fel, be fogjuk osukni!

— Igen? — kiáltott fel diadalmasan a megvert asszony. — Már is feljelentem a férjemet, biztos ur, tessék őt becsukni, mert megvert.

A rendőrbiztos a panaszt nyomban jegyzőkönyvbe foglalta s ennek megtörténte után férjhez fordult:

— Most pedig uram, önnek van váloka. Mert ha a feleség feljelenti a férjét, ez a törvény értelmében válok.

A férj a sötétjében a rendőrbiztostól ügyvédteljehez vezetett.

Megszavazta a kongresszus a Jewish Agency kibővítését

Már a hétfő délutáni ülésen nyilvánvaló volt, hogy Weizmann elnök koncepcióját a Jewish Agency kibővítéséről a kongresszus magévá teszi. A Mizrahi kivételével a többi frakciók melegen támogatták a jelentések elfogadására irányuló proposíciót.

J. Grünbaum, a cionista demokraták nevében a mandátum ratifikálásért folytatott és Erec Jiszrael ujjáépítése körül kifejtett tevékenységéért a vezetőségnek köszönetet mond és afelett való sajnálkozásának adott kifejezést, hogy az Executive nem készítette elő a világkongresszust.

A Ceire Cion nevében az angol politika ellen foglalt állást és különösen a kormányzó egyoldalú politikáját kifogásolták. Hasonló nyilatkozatot tett a Poale Cionisták nevében Locker delegátus.

A Jewish Agency kibővítésének ügye tehát akkor még nem volt teljesen eldöntve. Pénteken a hajnalig tartó ülésen sikerült a delegátusok túlnyomó részét meggyőzni a zsidó képviselői kiterjesztésének történeti fontosságáról. Az Uj Kelet szerkesztőjének távirata alapján közölhetjük, hogy a kongresszus a Jewish Agency kibővítését óriási többséggel meg is szavazta.

A mizrahi és a centrum ezuttal fentartás nélkül a Jewish Agencynek Weizmann által tervezett kibővítése mellett szavazott. Ellene a baloldal foglalt állást. A vezetőség megválasztását a mai napon ejtik meg.

Rendőrbiztos, aki összejátszik a vasuti zsebmetszőkkel

Megszöktek a bűnpör fővádlottal, a tárgyalást elhalasztották

(Kolozsvár, augusztus 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtre tüzte ki a kolozsvári törvényszék Nicolae Stefan és társai büntügyének tárgyalását. Stefan szubkomiszár volt a vasuti rendőrségnél s hivatalos hatalmát arra használta fel, hogy összejátszott az utazó zsebmetszőkkel, akiknek segítségére volt tolvajlásaikban.

A múlt év szeptemberében ugyanis a kolozsvári állomáson Faragó József nagyvárad kerékeskedő feljelentést tett a pályaudvari rendőri kirendeltség vezetőjének, Nicolae Stefan szubkomiszárnak, hogy utközben ismeretlen zsebmetsző pénztárcáját és aranyóráját láncsal együtt ellopta. A szubkomiszár megnyugtatta a kárvalott embert, hogy az órája nem sokára megkerül. A kereskedő az eset után egy hétre, mikor Kolozsváron vitte át az utját, leszállt a kolozsvári állomáson, érdeklődött aranyórájának sorsa iránt.

A szubkomiszár sarokba hívta Faragót és kijelentette, hogy megvan az óra, de csak abban az esetben hajlandó azt visszaadni, ha utánjárás költsége fejében neki kétezer lejt azonnal lefizet. A kereskedő lefizette az utánjárás díjat, de az esetet bejelentette a rendőrprefektúrán, melynek rendelkezése a szubkomiszárt letartóztatták.

A vizsgálat rendjén kitént, hogy a szubkomiszár fizetési összeköttetésben állott a legveszedelmesebb betörőkkel, Vajda Costikával és Petykó Istvánnal, akinek nemcsak megtúrte üzérkedéseit, hanem elő is segítette. Vajda Costica az ő felhívására lopta el Faragó aranyóráját s a sikerült vágás után azt azonnal át is adta a szubkomiszárnak.

A rendszer az volt, hogy a szubkomiszár és Pop Oktavián detektív, akit azóta szintén eltávolítottak a rendőrség szolgálatából, a pályaudvaron várták az érkező vonatokat s mikor a zsebmetszők leszálltak, megosztották velük zsákmányukat. Egy-egy jó vágás után a társaság betért a Ferenc József-uton levő Astoria-kávéházba, az értéktárgyakat ott egymás között megosztották s a pénzből hatalmas dáriidókat csaptak. Üzemeik kiderülése után a rendőrség természetesen eltávolította őket kebeléből.

Az ügyészség valamennyiüket vád alá helyezte, de csak Vajdát tartóztatta le. A többi vádlott erre, köztük a regáltól idejött szubkomiszár is, megszökött Kolozsvárról. A mai tárgyaláson csak az elsőrendű vádlott, Vajda jelent meg, akit fogházor kísért a tárgyalóterembe. A többiek távolléte miatt a törvényszék a tárgyalást elnapolta.

— Csökken a munkanélküliség Olaszországban. Rómából jelentik: A munkanélküliek száma egyre csökken Olaszországban. Ez év elején 541.750 munkanélküli volt és ez a szám június 30-ig 213.590-re apadt. Hir szerint a mezőgazdasági munkálatok befejezése után sem lesz nagyobb munkanélküliség az országban, mivel nagyszabású talajjavítási munkákat és építkezéseket vettek tervbe az egész ország területén.

Rudolf trónörökös és a prágai kislány

Klotild Benedikt, a híres orvostanár leánya legutóbb naplót tett közlé apjának a trónörököshöz való viszonyáról. Ebből vesszük a következő részletét:

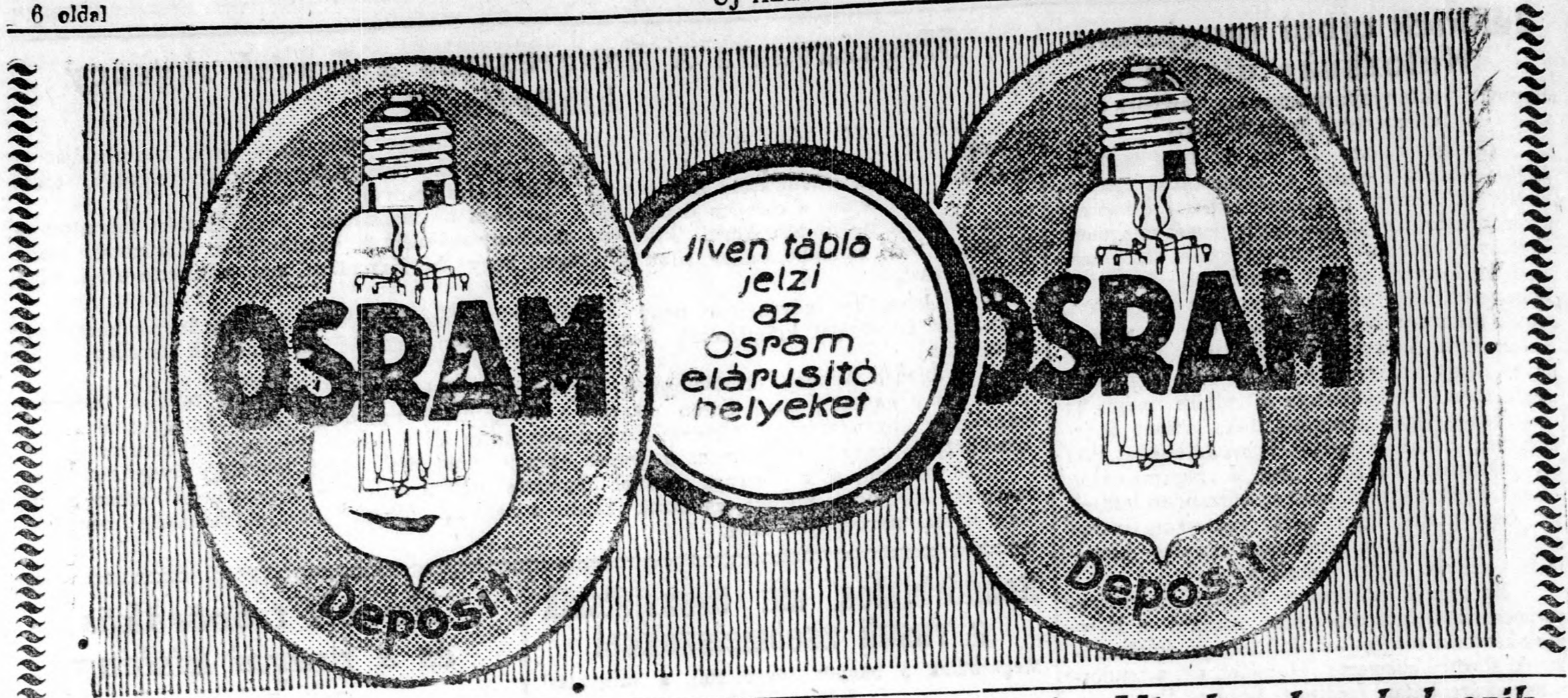
Amikor naplóm első részét közreadtam, a legtöbben azzal vádoltak meg, hogy gyűlölettel viselkedem a trónörökös emléke iránt. Egy hölgy azt hányt szememre, hogy nem mondom igazat, mert kizárt dolognak tartja, hogy a trónörökös az apámmal, tehát egy zsidóval egyáltalában érintkezett volna.

Ez téves. El fogom mondani, hogyan kötött közelebbi barátságot apám a trónörökössel. Semmiestre nem úgy mint orvos jutott kegyelme, mert a Habsburgok általában irtóztak attól, hogy a királyhoz, vagy a trón várományosához odaengedjenek egy idegortost. Pedig a trónörökös beteges álmatlanságban szenvedett. Sajnos, apámnak az a tanácsa, hogy a trónörökös ne foglalkozzék erős szellemi munkával, inkább bajtársaival szórakozzék, nem talált meghallgatást. A trónörökös idegessége abban is megnyilvánult, hogy összerándult, amikor lövést hallott. Osupán megfelelő hozzászoktatással tudta idegeit az ilyen exploziókhoz hozzáedzeni. Házassága előtt 1880-ban érte el idegessége a tetőpontját.

Komor hangulatban költözött be a fiatal párt a prágai Hradszinba. A történelmi termek rendkívül nyomasztólag hatottak rá. A trónörökös akkor olyan helyeken keresett feledést, amelyekre uralkodók és trónok várományosai nem teszik lábukat. Rudolf naphosszat kószált a prágai zsidónegyedben. Egyizben az egyik bolt ajtajában gyönyörű fiatal zsidó lányt látott meg. Megszólította és meglepődött okosságán és ismeretén. Csakhamar romantikus viszony fejlődik ki az „érolóvag“ és a Heilbrunn Kätchen között. Rudolf virágokkal halmozza el a leányt, akit a szülői csakhamar jónak láttak vidékre vinni teledni. Nem sokára ezután a leányt férjhez is adták egy egyszerű szatócsához.

A reményről hajszolva, hogy még egyszer megláthassa hercegi udvarlóját, a fiatal asszony feljött Prágába, ahol azonban ideglázt kapott, amelyben néhány nap alatt elpusztult. Lázás álmaiban folyt a trónörököséről beszélt. Rudolf természetesen nem mehetett el a temetésre, éjfélkor azonban a sírhoz lopózkodott és több órát töltött el halott keze felett, sírva és kiáltozva a prágai zsidó temetőben. Később ismét eljött, amíg egyszer a temetőőrök csodálkozva ismerték fel benne a trónörökösöt. De még azután is eljárt és zsidó rítus módjára köveket helyezett a sírköre és, mint keresztény, virágokat a hantra.

Rudolf egyszer egyik jóbarátjának, Canon festőnek megvallja szerelmét és ennek ajánlatára Bécsbe megy, hogy kipihenje izgalmait. Canon is ott van és műtermében több találkozást rendezett apám és a trónörökös között. Apám, aki mint orvos minden romantikának ellensége volt, arról igyekezett Rudolfot meggyőzni, hogy a leányka nem szerelmi bánatában, hanem a rossz prágai víztől pusztult el. Apám egyébként csodálkozott, hogy a trónörökös sirkultusszal igyekszik emléket emelni kedves halottjának, ahelyett hogy annak szegény szülőikről gondoskodna.

Holnap kezdődnek Kolozsváron a cionista delegátusválasztások

A temesvári konferencia kolozsvári delegátusjelöltjei (Kolozsvár, augusztus 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Holnap eredményekké szűródik már az az élénk választási küzdelem, amely a negyedik országrészi cionista konferencián való befolyásért indult meg Kolozsváron. A különböző pártok előkészítő munkája után a kolozsvári delegátusválasztások holnap reggel a Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában felállított urnák elé járulnak, hogy beadják szavazataikat azokra a jelöltekre, akiknek eddigi működése ki-ki meggyőződésének legjobban megfelel. A választás pontosan reggel kilenc órakor kezdődik a Calea Regele Ferdinand 48. alatti helyiségében.

A választás technikai lebonyolításának zavar-talan biztosítására a Feuerstein Kálmán, Kertész Márton, dr. Blank Illés és Noszin Mór mérnökből álló választási bizottság pénteken délután három órakor megbeszélést tartott a Szövetség irodájában. Ezen az ülésen állították össze a kolozsvári delegátusjelöltek végleges névsorát az egyes frakciók szerinti csoportosításában. A választásnál használt szavazólapokon is ez a névsor lesz minden szavazó három poalecionista, kilenc mizrachista és huszonnégy klacionista kell leadja szavazatát. A többi neveket törölni kell a listáról. A kolozsvári delegátusjelöltek névsora a következő:

A poalecionista (Poal-Cedek) jelöltjei: Janovitz Géza Nuszbaum Mihály Cerkjék Hermann. E csoportból mind a három jelöltre kell szavazni. Mizrachista jelöltek: Schwartz Jakab Weinstein Bencion Farkas Lajos Waldner Mór Glasner Izsák dr. Kohn Hillel dr. Pollák Sándor dr. Sajovits Náthán Lebovits Gyula Guttman Péter Noti Márton Rosenthal Gyula Klacionista jelöltek: Salamon Jakab Kertész Mártonné, Feuerstein Kálmán, Acél Mór Timisoara, Kastriner Samu Timisoara, Stotter Aladár, Schwartz Miksa dr., Kóhlyai Rezső dr., Hirsch Dezső dr., Spitzer József dr., Giszkalai János, Grünfeld Mayer, Neufeld Jenő dr., Czodik Jenő Winkler Janca, Farkas Izsa Bucuresti, Ritter Samue dr. Brasov, Deutsch Ernő dr. főrabbi Karánsebes, Pető Tibor Karánsebes, Hajdu Frigyes dr. Timisoara, Vértes Adolf dr. Timisoara, Grün Janos Timisoara, Déri Jenő dr. Karánsebes, Goldstein Ala-

dár Karánsebes, Pollák Vilmos Timisoara, Gombos Lipót Timisoara, Herzog Sándor Arad, Stein Béla Timisoara, Katz Rózi, Singer Ignác, Klinger József, Eliás Dezső, Eisenstädter Samu, Vértes Dezső, Dr. Fekete Samu, Tiegermann Mór Lippa.

Ebből a csoportból huszonegy jelöltre kell szavazni. Azokat a szavazólapokat, amelyeken az előírt számnál több szavazat szerepel a különböző csoportok jelöltjeire, a szavazatszedőbizottság megtagja semmisíteni.

A vidéki választások végleges eredménye még nem ismeretes, mert a jegyzőkönyvek nem érkeztek még be a Szövetséghez. Ma két helyről jött jelentés: Lippáról, ahol Ladányi Dezső és Schwartz Adolfot választották meg és Nagy-károlyból, amelynek delegátusa dr. Fürst Oszkár lett.

Bukarestben megindultak a foglyok kicserélési tárgyalások

Bukarest, augusztus 17. A magyar-román politikai foglyok kicserélési ügyében Szinajából ma Bukarestbe érkezett Zichy Rubidó magyar követ és itt a külügyminisztériumban az egész délelőtt és délután folyamán tárgyalásokat folytatott az illetékes román tényezővel. Este megszakadtak a tárgyalások, amelyeket holnap fognak folytatni. Jól értesült helyen kijelentették, hogy a jelek szerint a holnapi tárgyalások teljes eredménnyel fognak véget érni és sikerülni fog megállapodni abban, hogy a foglyok kicserélése a lehető legrövidebb időn belül megtörténjen.

Szerkesztői üzenetek

Z. Kelemen, Szatmár. Az amerikai központi iroda címe: Joint Distribution Committee, New-york, 64. Watter-street. A központ azonban minden egyén kezdeményezésben kategórikusan visszautasítja a támogatást kéréket, mert csak a helyi irodák által felterjesztett ügyekkel foglalkozik. Ezért ajánljuk inkább, forduljon a kolozsvári irodához, mely str. Filipescu 1. alatt van.

L. Sándor, Fogaras. A levél nem érkezett hozzánk. Reklamálja meg a postán.

S. Gyula Brassó. 1. Kezdenek nehéz munkát kapni, vagy igen kis bér mellett. 2. Képzett fogtechnikusnak nagyobb elhelyezési lehetősége. Jaffában forduljon Emődi Imre fogorvoshoz, akinek a lakása Tel-Avivban van (Wertheimer-Pension. Reclab Herzl). A műszereit vámentesen kiviheti. 3. Jordán Viktor dr. címe: Rosh Pinnah. Palestine, de mostanában hazajön Erdélybe.

F. Fischel, Felsővisó. Működési engedélyre csak részvénytársaságoknak van szüksége. Egyéni vállalatnak, mint az öné, még akkor sincs, ha bejegyezteti a törvényeseken.

H. Naftali, Davideni (Bukovina). Ukrajna bármelyik városába írhat levelet. Orosz haditölglyök érdekében leghatásosabb intervenció, ha fel-folyamodást intéz Mária királyné öfelségéhez, esetleg a hadügyminisztériumhoz.

Uj alapokra helyezik az ipari oktatást

Ipariskolák tanügyi kongresszusa

(Marosvásárhely, aug. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap fejeződött be Marosvásárhelyen a nagyromániai ipariskolai kongresszus, amelyen kétszáz delegátus vett részt. Az első napokban Anghelescu közoktatásügyi miniszter is megjelent a tanácskozáson, amelyeken később Urcariu államtitkár képviselte a kormányt. Jelen voltak: Vulcuvianu, a temesvári műegyetem rektora, a nagyipar több képviselője és a kisiparosság reprezentásai. Sterianu mérnök, a bukaresti egyetem tanára elnökölt a kongresszuson és kifejtette a kongresszus nagyszabású terveit.

Az ipartörvény betervezése előtt — mondotta — nagyon fontos megalapozni az iparosság nevelésügyét. Uj történeti keretek között az ifjuság nevelését is más csapásokra kell irányítani, meg kell mutatnunk nekik a munka útját és meg kell adni a lehetőséget minden dolgozó számára, főként arra, hogy munkája mindinkább tökéletesüljön. Azért úgy kell megkonstruálnunk az ipari nevelést, hogy a legalacsonyabb sorból való tanonc is felkészülhesse magát az ipari pálya csucsára.

Az elnök emlékeztetett a brassói tavalyi ipari konferenciára, ahol elhatározták, hogy próbaképpen már az elemi iskolában az arra hajamos fiukat az ipari pálya felé irányítsák. Az októberben a parlament elé kerülő törvényjavaslat már a kongresszuson megállapított elvek szerint fog elkészülni.

A kongresszus elhatározta, hogy az elnök és a rektor vezetése alatt bizottságot küld ki, amely egy az ipari oktatást felölelő memorandumot készít el. Az emlékiratot a kormány elé terjesztik, amely a kodifikáló bizottsághoz fogja azt juttatni.

— Megölte Amerikából visszavándorolt gyermekeiket — a dollárokért. Rómából jelentik: A legsötétebb bűnök krónikájában is kiemelkedő az az eset, mely a minap történt Barra-franca-ban. Egy Pelágio Signa nevű gazdálkodó két fia kevéssel ezelőtt tért haza Amerikából. A szomszédok nem sokáig látták otthon a két fiút s a szülők azt híresztelték róluk, hogy visszatértek Amerikába. Éjjel gyalog mentek el a faluból Palermó felé. Az egyik szomszéd azonban észrevette, hogy a házaspár nagyon költsézik és az apa egy éjjel egy ládát vitt ki a faluból a mezőre. Gyana-kodni kezdett s gyanúját közölte a csendőrökkel, akik azután házkutatást tartottak a házaspárnál s a kamarában pokrócokba takarva megtalálták az egyik fiu négytelé darabolt-holttestét. A szülők megvallották a csendőröknek, hogy ők ölték meg a fiút, de nem csak ezt, hanem a másikat is, akiknek holttestét azonban már sikerült a mezőn elős-niuk. Azért ölték meg a gyermekeiket, hogy elve-gyék tőlük az Amerikából hozott dollárokat.

AUTOMOBILOK!!

Bővebbet
EMIL BLAGA
Cluj

**Benzint és gumit
sporolhatnak megkímélve
együttal a gépet is!**

HIL

Óromániában és külföldön
Publicita Rador (B
hirdetési iroda ves
Az Uj Kelet az egyetem
napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek ut
jelölésével engedjü
Elfizetési árak: Egy hó
félvre 320 lel, eg
Felelős szerkesztő: Mart

— Az Uj Kelet
Szilágyi Dezső-u. 6
pot érdeklő bármily
— Ferdinánd
váradon. Nagyvárad
királynak, mint ismer
állítani. A közmunka
szoborbizottsággal, hog
ezer lejjel hozzájárul.

— Lemondott
Bukarestből jelentik
Victor Antonescu, R
ismételte lemondását

— Telefon B
zött. Régóta nélkü
karest—Kolozsvár
csolat. Eddig csakis
forgalmat lebonyolít
felvevő brassói állom
telefonbeszélgetést. E
kapcsolat meg fogja

— Amerika
Egyesült-Államok v
örnagy — washin
tartalékos tiszti tes
let intézett s ebben
segítsenek az Egye
kat toborozni, hog
létszámot, amelyet
A vezéradjudáns fő
tisztokkal, hogy az
géből a szolgálati
legénység válik
50.000-en fognak
hadseregéből. Da
szerint az Egyesült
engedett létszáma
seregnek csupán 1
testek kiegészítése
napra nehezebbé v
pedig a toborzássa

— Wirth ka
linből jelentik: W
nalmányura Orosz

— Autókata
risból jelentik: Sa
autókatasztrófa tör
menc zarándokot v
ter mélyégtű szaka
szonkilencen meg
szerencsétlenségnek
pet rosszul vezet

— A „Poa
sege ezután felsz
ama börtön, kikne
nem adattak, ho
gényüket f. hó 1
ban naponként dél
félhétig bejelent
adni szíveskedjék.
joggal bírnak. Egy
látogatók, hogy f
valamint folytatól
7-ig fognak ülések

— A nége
jelentik: A Daily
egy megkegyelme
ról, aki Buttukab
ezelött. Ugy törté
Brahata király öt
látta sir Ovel an
dent megtett, hog
pompával, fényve

Beküldte

Deleg
a központi

HIREK

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Publicita Rador (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1. hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 li) félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Feladás szerkesztő: Marion Ernő dr.

— Az Uj Kelet nagyváradi kiadóhivatala Szilágyi Dezső-u. 6 sz. alatt van, ahol a lapot érdeklő bármilyen ügyet elintéznek

— Ferdinánd király lovasszobra Nagyváradon. Ferdinándi tudósítónk jelenti: Ferdinánd királynak, mint ismeretes, lovasszobrot fognak felállítani. A közmunkügyi miniszter most közölte a szoborbizottsággal, hogy a szobor költségeihez határozott lejjel hozzájárul.

— Lemondott Románia párisi követe. Bukarestből jelentik: Párisi jelentés szerint Victor Antonescu, Románia párisi követe megismételte lemondását.

— Telefon Bukarest és Kolozsvár között. Régóta nélkülözött hiányt fog pótolni a Bukarest—Kolozsvár közötti közvetlen telefonkapcsolat. Eddig csak Brassón át lehetett a telefonforgalmat lebonyolítani és pedig oly módon, hogy a félvevő brassói állomásról ide kellett továbbítani a telefonbeszélgetést. Ezt az állapotot a közvetlen kapcsolat meg fogja szüntetni.

— Amerika hadsereget toboroz. Az Egyesült-Allamok vezéradjudánsa, Davis vezérőrnagy — washingtoni jelentés szerint — a tartalékos tiszti testület 77.000 tagjához levelet intézett s ebben arra kérte őket, hogy segítsenek az Egyesült-Allamok részére katonákat toborozni, hogy a hadsereg elérje azt a létszámot, amelyet a kongresszus engedélyezett. A vezéradjudáns felhívásában közli a tartalékos tisztekkel, hogy az Egyesült-Allamok hadseregéből a szolgálati év végén 74.000 főnyi légnység válik ki. 1924 január 1-én már 50.000-en fognak kiválni az Egyesült-Allamok hadseregéből. Davis vezérőrnagy felhívása szerint az Egyesült-Allamok hadseregének megengedett létszáma 125.000 ember, de a hadseregnek csupán 112.000 tagja van s a csapat-testek kiegészítésének a problémája napról napra nehezebbé válik, részint anyagi, részint pedig a toborzásai járó nehézségek miatt.

— Wirth kancellár Oroszországban. Berlinből jelentik: Wirth volt kancellár hosszabb tanulmányutrá Oroszországba utazott.

— Autókatasztrófa harminc halottal. Párisból jelentik: Saint Ouveur közelében borzalmas autókatasztrófa történt. Egy autóbusz, amely harminc utasot vitt, belezuhant egy hetven méter mélységű szakadékba. A harminc közül huszonkilenc meghaltak, egy maradt életben. A szerencsétlenségnek a safför volt az oka, aki a gépet rosszul vezette. Ő is meghalt.

— A „Poale Cedek” imaháznak vezetősége ezúton felszólítja az imaházi ülések tavalyi ama bérlőit, kiknek évközben üléseik örökáron el nem adták, hogy elsőbbségi joguknál fogva igényüket f. hó 18-ig az egyesület titkári hivatalában naponként délelőtt 9-től télegyig, délután 3-tól félélégig bejelenteni és a bérbeadó ülésre előleget adni sziveskedjék. Az egyesület tagjai elsőbbségi joggal bírnak. Egyben értesítetnek a t. templomlátogatók, hogy f. hó 19-én, vasárnap délután, valamint folytatólag 26-án, vasárnap délután 3-tól 7-ig fognak ülések el- és bérbeadni.

— A néger király tragédiája. Londonból jelentik: A Daily News bus történetet beszél el egy megkegyelmezési hír kapcsán Brahata királyról, aki Buttukuban uralkodott ötven esztendővel ezelőtt. Ugy történt, írja az angol újság, hogy Brahata király ötvenegynéhány év előtt vendégül látta sir Ovel angol követet. A derék néger mindent megtett, hogy országa szokásaihoz híven, illő pompával, fénnel fogadja a ritka és magasrangú

vendéget, sőt a hazai szokásokon is túltett: ebéd végzetével, amely urutokányból állott, fekete-kávé is felszolgáltattott. És ez lett a veszte. Az angol követnek ugyanis kissé fejébeszállt az erjesztett kókuszdió, nagy mozdulatokkal szónokolt és közben véletlenül belelötötte szivarja hamuját Brahata király kávéscsészéjébe. Brahata király, mint jól nevelt néger, föltöbb megsejtődött ezen. És hirtelenl megváltozott viselkedése miatt megsértődött a még jobban nevelt angol. Diplomáciai kifejezéssel élve: elhidegült a viszony Buttuku és Anglia között. Buttukuban kétszer annyi kókuszdió van, mint egyebütt, azonkívül a cukornádja sem megvetendő portéka. Az angol kormány fölhasználta a váratlanul támadt politikai bonyodalmat és hadsereget küldött a parányi ország ellen. Az történt, amit az erőviszonyokkal ismerős beavatott helyen vártak: az angolok győztek és bekebelezték az elfoglalt országot. Brahata királyt pedig száműzték. Ötven esztendőig töltött egy magányos szigeten. Az ötven év alatt számtalanszor folyamodott az angol kormányhoz, hogy szeretné viszontlátni harmincégny feleségét, de kérését nem teljesítették. Végre most ötven év eltelte után, amikor kilencven éves lett, megenyhült az angolok ridegségére. És itt fordult érzelmessé a történet. Brahata király halála előtt viszontláthatta hazáját. De nem ismert rá. Nem ismert huszonkilencedik fiára sem, aki az ötven év lepergése után végre szintén fejedelem lett. Brahata királyra sem ismert rá senki. Az öreg néger szomorúan visszacsoszogott hajójára és mánap reggelre a hajófülkében felakasztotta magát arra a darab spargára, amit a száműzetés ötven évében hőzöntráger gyanánt használt.

Achavér az Álomhajón

Achavér felült az Álomhajóra és utakon, népeken száguldott át, felszállt az égig és visszazuhant, de csak ment, vándorolt nyugtalan tovább: (s nem bánta, lelke vért könnyezett) kereste elveszett önnönmagát.

És reptelt és szállott az Álomhajó fagyasztó sarkon és délv alatt és mindenütt árnyék volt a nyomában, az egyetlen emlék, mely Esztértől maradt: egy illatos sejtés. S ez mindig elűzte a felhőkkel szálló kék madarat.

Achavér rab volt csak az Álomhajón, mely tengernyi sziklákon száguldott át, felszállt az égig és mélybe zuhant s ő csak ment, vándorolt nyugtalan tovább: (égi csodát váró lelke megvénhedt) kereste elveszett önnönmagát.

Assér Lemil

— Felállítják a női munkások szakszervezetét. Bukarestből jelentik: A belügyminiszter hozzájárult a női munkások szakszervezetének kongresszusához, melyet szeptember 13-án fognak megtartani Bukarestben.

— Romániában leszálltak a Novisadról megszökött repülőök. Belgrádból jelentik: A novisadi repülőosztagtól néhány nappal ezelőtt aeroplánon megszökött két orosz emigráns tiszt, Lojkov ezredesről és Kacsán századosról, akik — mint a vizsgálat megállapította — Oroszország felé vették útjukat, — hír érkezett. A belgrádi külügyminisztérium, amely már elhatározta, hogy diplomáciai uton fogja visszakövetelni az orosz tisztet által elvitt repülőgépet, kedden értesítést kapott a román kormánytól, amely közölte vele, hogy az egyik boszarábiai faluban, közvetlenül az orosz határ mellett egy aeroplánt találtak. Az értesítés szerint a repülőgép valószínűleg azonos azzal az aeroplánnal, amelyen az orosz emigráns tisztet Novisadról megszöktek. A román kormány közölte azt is, hogy a repülőgép pilótáit a csendőrség nem találta meg; átszöktek gyalog az orosz határon. A repülőgépet a román kormány visszazsálítja Belgrádba.

— Lóverseny Nagyváradon. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Az itt állomásozó rosior-ezred tisztikara elhatározta, hogy a tavalyihoz hasonló nagyváranyu lóversenyt rendez ezidén is és pedig szeptember 15-én.

— A kolozsvári törvényszék elviejelentőségű ítélete egy lakásperben. Köztudomásu, hogy a lakbérleti szerződések meghosszabbításáról szóló új törvény ötödik pontja jogot ad azoknak, akik 1923 március 27-ig lettek háztulajdonosok, hogy saját házaikba költözködhessenek be, ha saját lakásukat a kilakoltatás alá eső fél rendelkezésére bocsátják. Ennek alapján a perek halmaza indult meg a háztulajdonosok részéről. Az egyik ilyen perben, melyet Finkelstein Móse és Záli háztulajdonosok indítottak Rosenfeld Adolf ellen, a kolozsvári járásbírósa kötelezte a bérlőt, hogy lakását a háztulajdonosoknak végrehajtás terhe mellett adja át, de nem kötelezte a másik háztulajdonost az alperes befogadására és nem állapította meg a fizetendő bért. A törvény ugyanis ezekről nem intézkedik. Rosenfeld a reá nézve sérelmes ítéletet megfelelőbbre. Az augusztus 16-án tartott felebbezési tárgyaláson a törvényszék dr. Harnik Mór ügyvéd kérelmére az elsőfoku bírói ítéletet részben megváltoztatta. A törvényszéki döntés szerint az alperes is beköltözködhetik a háztulajdonos jelenlegi lakásába, ha kell végrehajtás után is és mindkét fél a törvényes bért kell fizesse, azaz az 1916. évbelinek háromszorosát, mely azonban nem lehet kevesebb az 1922. évi bérnél.

— Szabadlára helyezték mezőtelegdi gyilkosság két gyanúsítottját. Nagyváradról jelentik: A mezőtelegdi plébános meggyilkolása ügyében letartóztatott Erdélyi nevű cigányokat tegnap szabadlára helyezték. A letartóztatásban lévő másik két gyanúsított Lakatos Dudu és Ajtai Károly továbbra is fogságban marad.

— Betörték a Katz és Bernát-cégnél. Az éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a Katz és Bernát-cég Széchenyi-téri üzletének a pincéjébe. A pincéből a betörők a bolt helyiségbe jutottak s ott álkulccsal felnyitották a házipénztárt, amelyből ötezer lejt vittek el. A cég feljelentésére a rendőrség bevezette a nyomozást.

— Vasúti szerencsétlenség Délamerikában. Pueblóból táviratozzák: Két személyvonat üsszettközése alkalmával kilenc vasutas életét vesztette. Az utasoknak nem történt baja.

— Orvosi fakultás a pozsonyi Komensky-egyetemen. Pozsonyból jelentik: Ez év szeptemberében orvosi szakkal bővítik ki a pozsonyi egyetemet, úgyhogy azok az itjak, akik orvosi pályára készülnek, ezental Pozsonyban is hallgathatják ezt a szakot.

— Magyarország kiadott tizenöt jugoszláv internáltat. Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt tizenöt jugoszláv állampolgárt, akik Zalaegerszegen voltak internálva, átadták a határon Jugoszláviának.

— Hogyan tartóztatták le De Valerát. Londonból jelentik: De Valera ir vezér letartóztatása Ennysben drámai körülmények között ment végbe. Legutóbbi szökése óta vasárnap szerepelt először a nyilvánosság előtt. Amikor a szónoki emelvényre lépett, katonaság fogta körül az emelvényt. De Valera hívei tiltakoztak a letartóztatás ellen. Súlyos üsszettközés keletkezett a párhívek és a rendőrség között, amelynek folyamán többen megsebesültek. De Valera sértetlen maradt. Az angol kormány elhatározta, hogy De Valerát mindaddig nem bocsátja szabadon, amíg a közbiztonságra ártalmas.

— A budapesti drágaság. Budapestről jelentik: A drágaság tovább tart. A tojás ára már háromszázhusz korona, a marhahús kilója tizenegyezer, a borjúhús tizenegyezer korona. Az árak további emelkedő tendenciát mutatnak.

Nagyváradon Szilágyi Dezső-utca-6. szám alatt lehet előfizetni az Uj Keletre.

Beküldte-e már adományát a Keren Kajemeth-kiállításra? :: Küldje be sürgősen! Delegátusválasztások 19-én, vasárnap 9-től d. u. 7-ig Minden-sékellyező adja le szavazatát a központi irodában.

Közgazdaság

Huszonöt pontot javult Párisban és husz pontot Zürichben a lej. A lej árfolyama amint az előrelátható volt, a mai párisi tőzsdén 25 pontos javulással 760-ra emelkedett. A lej javulásához még az is hozzájárul, hogy a francia frank is szilárdul Zürichben. A zürichi tőzsde is a lej 20 pontos emelkedését hozza. Az utótőzsdén 220-szal jegyezték. Lejben újabb nagyarányú javulás várható.

Szakszervezeti kongresszus Kolozsváron. Augusztus 23-án és a rákövetkező két napon a Redutban országos szakszervezeti kongresszust tartanak a munkások delegátusai. A kongresszust a bukaresti szaktanács központja hívta össze abból a célból, hogy a leromlott gazdasági helyzetben a munkásság életnivója megjavításán tanácskozzanak. A kongresszus állást foglal a munkásbiztosítás autonómiája mellett és követeli a spekulatív törvény megszorító intézkedése helyébe a szabad kereskedelmet.

Jóváhagyták a kamara clearing-irodáját. A bukaresti központi devizahivatal a kolozsvári kamarákban felállított clearing-hivatalt, mint azt már jeleztük, jóváhagyta. Együttal utasította a bukaresti tőzsdét a hivatalos kurzusoknak megfelelő időben való leadására.

A Baross-szövetség áruvásárlása. Budapestről jelentik: A Baross-szövetség, amelynek célja a háború romboló hatása következtében visszaféjlődött gazdasági ágak fellendítése, négy évi munkájának eredményét egy áruvásárlás keretében akarja most bemutatni. A vásár rendezésében segítő társakul megnyerte a baranyamegyei kisgazdák különböző szövetségeit és alakulatait. A vásárt Pécsen tartják meg.

A luxuscikkek beszerzői nem fizetnek luxusadót. Bécsből jelentik: A kereskedelemügyi államtitkár elhatározta, hogy azok a kereskedők, akik a luxusárúk beszerzésére jönnek Ausztriába, mentesítettek a luxusadó fizetése alól. Ebből a célból az összes külföldi kamarákhoz blankettát küldtek, amelyet a luxusárúkat beszerző kereskedők számára töltenek ki.

A mai valutapiac

A lej zuhanása. Zürichben 200 frankot, a belföldi pénzüpiac 230 frankot adnak a lejért. Fokozódik a lanyhaság. Javul a francia frank

(Kolozsvár, augusztus 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej árfolyama egészen váratlanul a tegnapi párisi zárlatnál 735-re zuhan. A párisi esést követte a mai zürichi tőzsde is, amennyiben a lej 25 pontos eséssel 200-zal jegyezték. A zárlatnál is változatlanul 200-vel jegyezték. Egyes helyi lapok állítása szerint a lej elérte az eddigi állásának a legmélyebb pontját. Ez az állítás nem fedi a valóságot, mert ez év januárjában volt már eset rá, hogy a lej 190-nel jegyezték Zürichben.

A lej esése az első pillanatokban pánikszertü hangulatot idézett elő a pénzügyi körökben. Azonban lehetetlennek tartották, hogy a lej 200-as zürichi árfolyamon sokáig megmaradjon és így az ilyen esetekben szokásos horribilis áremelkedések esuttal elmaradtak. Az állandó kínálat a lej esésétől függetlenül tartósan nyomta le az árat. A mai kötések a tegnapiánál sokkal olcsóbbak.

Tegnap, amikor a lej árfolyama még 225 volt Zürichben, a svájci frank 45 volt a belföldi pénzüpiac, most amikor a lej 200-re esett Zürichben, 4350-44 volt az árfolyama. Ezek szerint Zürichben 100 lejért két frankot adnak

míg a belföldi pénzüpiac 228-230-at. A kereskedők, nagyon természetesen, tartózkodnak a vételtől, sőt még a legszükségesebb devizatarozásukat sem fedezik. A bukaresti tőzsdén, a tegnapihoz viszonyítva, némi szilárdulás észlelhető, ami azonban a helyi pénzüpiacra semmi hatással nem volt. Feltűnő nagy tételekben dobálták a cseh koronát, aminek az árfolyama a 807-es zürichi paritás helyett 690-695 volt.

A továbbiakra vonatkozólag, mint azt már a tegnapi devizabeszámolómban előre jeleztük, azt ajánljuk a kereskedőknek, hogy ne fedezzék most sem a devizatarozásukat, mert rövidesen óriási esések lesznek a belföldi pénzüpiac.

A francia frank a mai zürichi nyitáskor 3015-re zuhan, a zárlatnál azonban 3060-ra javult. A francia frank javulása is biztató jel a lej gyors emelkedéséhez.

A német márka a francia frank javulásával szemben fokozatosan leromlik. A mai zürichi tőzsdén már 150-nel jegyezték.

Irdnyzat: A külföldi devizákban és valutákban óriási zuhanás, francia frankban szilárdulás.

Augusztus 17-én, 100 lejért fizettek Kolozsvárt:
7500-8000 külf. magyar koronát,
14000-15000 belf. magyar koronát,
767-768 francia frankot,
228-229 svájci frankot,
04075-041 dollárt,
974-975 olasz lírát,
820000-830000 német márkát,
29000-30000 osztrák koronát,
1456-1460 cseh koronát,
0950-0965 font sterlinget.

Valutapiac augusztus 17-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1340, London 1125, Newyork 245, Róma 1060, Zürich 45, Prága 725, Bécs 35, Budapest 110-120, Berlin 140.

Bukarest. Valuták: Napoleon 760-800, márka 300-325, léva 194-200, török lira 1080-1100, fontsterling 1250-1260, francia frank 1020-1050, svájci frank 44-45, lira 11-1120, drachma 450-475, dinár 220-225, dollár 240-245, lengyel márka 9-11, osztrák korona 33-34, magyar korona 100-110, cseh korona 675-680.

Párisi zárlat: Lej 760.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 150-150, Newyork 550¹/₈-551¹/₂, London 2517-2522, Páris 3015-3060, Milano 2375-2370, Prága 1617¹/₈-1617¹/₂, Budapest 3¹/₈-3¹/₈, Belgrád 580-580, Bukarest 200-200, Varsó, 24-24, Bécs 7750-7750, Bécs lebélyezett —

SPORT

A budapesti FTC-t kiutasították Csehszlovákiából. Kassáról jelentik: A budapesti FTC szlovenszói túrája váratlanul Ruttján sportbotrányal ért véget. A túrócsentmártoni zsupán ugyanis kiutasította a csapatot a köztársaság területéről. A csapat ruttjai és zsolnai mérkőzései ennek következtében elmaradtak, az FTC elutazott Dániába.

Ujrajátszák a Kinizsi-MTK országos bajnoki középdöntőt. Románia országos bajnokságáért megindult a küzdelem, amelyben a marosvásárhelyi MTK 1:1 arányban játszott a temesvári Kinizsivel. Strasser Emil nagyváradi bírő nem hosszabbította meg a játékidőt s ezért a bukaresti Comitetul Central a mérkőzés újrajátszását ren-

delte el. A döntés vasárnap lesz Marosvásárhelyen. Emiatt a végső döntő eltolódott s a Victoria nem utazik le Bukarestbe, hanem a KAC helyett a Haggibborral fog barátságos mérkőzést játszani a hadiárkvak javára. A pirosfehér KAC ellenfele a KKASE feljavult csapata lesz.

Haggibbor-brassói Ivria 7:0 (3:0). A Stotter-serlegért lefolyt elődöntőmérkőzés mindvégig fair és barátságos volt. Az Ivria sok ambícióval és lelkesedéssel játszott, de ellenfeleinek technikai fölényével nem tudott megbirkózni. Az Ivriából bravuroz védésével kitűnt Weintraub, jók voltak Alsó, Icsu, Storch és Weisz. A Haggibborból mindenki posztján volt. A mérkőzést Ritter dr. vezette.

Megalakult a temesvári bíróbizottság. Temesvárról jelentik: A bíróbizottság kedden a következőképp alakult meg: Elnök Szednicek, titkár Grósz (kinevezve), pénztáros Trinksz, ellenőr Danciu. Fegyelmi bizottság Kotzmuth, Meixber és Schusster Ottó. Bírőküldő bizottság Kasper, Jensez és Frinksz. Oktató- és vizsgáztató bizottság Szika, Tulbure, a Comitetul Regional és a futballszakszövetség elnöke.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Évadmegnyitó előadás a Magyar Színházban. A jövő hét elején, kedden este 8 órakor nyitja a Magyar Színház újra kapuit a nyári szünet után. Nagy ambícióval készül a drámai együttes az első újdonságra, Jókai Mór hatalmas alkotására a Fekete gyémántokra, amely egyúttal első előadása is lesz az új idénynek. A Fekete gyémántok főszerepeit Daróti Erzsi, Táray Ferenc, Lengyel Vilmos, Forgács Sándor, Mihályfi László és Réthely Ödön játsszák. Jegyek előre válthatók ma délelőtt 9 órától 1 óráig és délután 3 órától este 9 óráig.

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

megérkeztek a legújabb őszi kalapújdonságok!!

Férfi „Gyukits“ keménykalap míg a készlet tart Lei 550.—
I-a nyulszőr keménykalap Lei 360.—
I-a gypaju keménykalap Lei 235.—

Nagy választék férfi fehéreneműben!

Krébsz J.

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi övszerek nagy raktára

SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

Markovits F. ékszerész!
Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany, ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek.

JUNGSTRAM

A legjobb villanykörte mindenütt kapható.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Hölgye

Telefon
2-14

VADÁSZ

vizvezeték-, csatorna
tás berendezési
Universitárii
Műhely: S
(volt B)
11. s

Villamos vasalók,
Tungsram-féle izzó
szerelési anyagok

Betonke

valamint az ös
u. m. cementt
üreges betonblo
nitoid, járdalapok
hajtásra berendez
kutgyűrűk, lépcső
gok gyártására.
gyári berendezés
stb. stb. raktár

MOD

Építőipari Gé
Brasov

Árlapok és költ
Mielőtt cementi
jük raktár

Gazdas Déva

berendezés
Vas-

Elvállal legújany
autók, motorok,
Vásárolt használt
motorokat stb.
Eiadgépeket, mot

Jel

Vagonjavítási m
gok és alkatrés
„Imperial“ hólé
gyártmány, has
zöldség, stürt n
Folytonműködő
roski-féle, óran
lehajtására, g
moslékemelő k
Egy darab Dola
Elektromotor, 4
riod, 970 tour.

Colonia

Hölgyek! A Höfer-féle

2. számú bőrpör fehér, rózsaszín és krémszínben a legjobb arcápoló. Izzadságnál, kiütéseknél a Höfer 3. sz. szalicilós bőrpöröt használja.

Telefon 2-14

Telefon 8-84

VADÁSZ & COMP.

vízvezeték-, csatornázás- és villamosvilágítás berendezési vállalat. Üzlet: Str. Universitatii (volt Egyetem-u.) 2
Műhely: Str. Baba Novac (volt Bethlen-utca) 11. szám alatt

Villamos vasalók, főzőedények, csillárok, Tungstram-féle izzólámpák, mindennemű szerelési anyagok állandó nagy raktára.

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű üvegáruk nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1818

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Mégis csak legjobb a késnélküli borotváló por, amely az ország legrégibb gyártmánya

„RASOLIDEAL”

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb mennyiségben lei 80.— kg-kint. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „Ideal” felirású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea R. Ferd. 80. (a nagy vashíd mellett)

Lüszter saccó és mellények
Tennisz nadrágok
Mosó ruhák

Neumann M.

Telefon 431.

cégnél Cluj, Piața Unirei 14.

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Endetall

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárúk bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtörcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutyűrük, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagyári berendezések, 1-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költségvetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépet vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

Gazdasági Ipar Rt Déva

Modern berendezésű gépjavitóműhely Vas- és fémöntőde

Elvállal legjutányosabb feltételek mellett gépek, autók, motorok, vasuti járművek stb. javítását. Vásárolt használt vagy javításra szoruló gépeket, motorokat stb.
Elad gépeket, motorokat, különféle üzemenyagokat

Jelenleg eladó

Vagonjavítási munkálatokhoz szükséges anyagok és alkatrészek.
„Imperial” hőlégzsáritó berendezés, Maisseni gyártmány, használható mindennemű gabona, zöldség, sürt moslék, trágya stb. szárítására.
Folytonműködő cefreleparolókészülék, Rudkorski-féle, óránkénti 15-18 hl. normális cefre lehajtására, gőz cefreszivattyúval, önműködő moslékemelő készülékkel.
Egy darab Dolainski-féle szeszmelegítő gép.
Elektromotor, 40 HP., 210 Volt, 3 fázis, 50 perod, 970 tour.

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA—TEMESVÁR

KIRÁLYI UDVARI SZALLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TERMELES, BORNAGYKERESKEDEÉS, SZESZSZABADRAKTAR SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1364

RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE

Pár heti szünet után a

Diana-fürdő gőzfürdője

ujjonnan festve, megint a t. közönség rendelkezésére áll!

PRÁGAI

NEMZETKÖZI

MINTAVÁSÁR

1923 SZEPTEMBER 2-9.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparos és mezőgazdája részére.

Csehszlovákia leghíresebb gyárainak mintakiállítása!

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére:

33%-os kedvezmény valamennyi csehszlovák vasuton, 75%-os vízumkedvezmény, lakás, tolmács- és hírszolgálat stb. Legitimációk, felvilágosítások, prospektusok és jelvények kaphatók a mintavásár erdélyi képviselőjénél: „Reclama” Cluj, Piața Unirei 4., amely az utleveleknek a csehszlovák konzulátusnál szükséges láttamoztatását is elintézi.

Coloniale Kereskedelmi RT

Ajánlja: Fűszer, gyarmataru, export-import cikkeit!
A Temesvári Múmalom
Concernhez tartozó összes malmok lisztjeinek főlerakata

M.-Vásárhely

vilanykörte
kapható,
ban Cluj

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, cesillag és virágcsiszolással, valamint adott rajzok után művészi kivitelben készít HUNWALD, üvegciszolda és tükörgyára CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) No. 3. Hibás tüköröket újra fonsoroz

Pályázat

A máramarosszigeti Cion-Egylet az elemi iskolájánál megválasztott tanítói állásra ezennel pályázatot hirdet. Pályázhatnak olyan román állampolgársággal bíró okl. tanítók, kiknek a román és héber nyelvben teljes jártasságuk van.

Pályázatok benyújtandók f. hó 20-ig, az alábbi címre: Cion-Egylet, Str. Dorobantilor 27.

Kahan N. Samu Lichtenstein Hillel isk. székü elnök gondnok

ויכטיג פֿיר אהרונים סודרים!

דעמיט בעערדע זיך מייען פ. מ. קונדען מיטצושטייען דאס איך א ריה אלו מייען ריווע נאך טרייעט אנטרעטע צום איינקויפע דער ג. מייען. איך ווערדע דיעסטאדל איין זאלכעס קוואנטום ברענגען וועלכעס גענויען ווירד מייען דראסען קונדענקריין בערעיערען צו קאנען. מייען אהרונים סודרים גאפֿ אדריאטיקא, טריעסטה

E. ROSENZWEIG Miederfabrik Cluj, Strada Regina Maria Nr. 6.

Irodaberendezések

Kopenetz gépzemü asztalosmühelyben olcsón szerezhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

ROSENZWEIG ANTAL

HÉBER KÖNYVKERESKEDÉS

CLUJ, PIATA M. VITEAZUL No. 37-38.

ענטען מיט צווייטע סודרים, מייען אהרונים סודרים, מייען אהרונים סודרים

Tekintettel a nagy ünnepekre, igyekeztem egy nagy tétel diszkótéses Machsor (מחזור) garnitúrákat venni és azt napi áron alul kiárusítottam.

- Machsor diszkótésben 4 drb. magyar és német fordítással... Lei 300.-
Machsor diszkótésben 9 drb. magyar és német fordítással... Lei 620.-
Machsor diszkótésben 5 drb. zsargon és egyéb fordítással... Lei 500.-
Machsor diszkótésben 2 drb. zsargon és egyéb fordítással... Lei 180.-
Machsor diszkótésben 1 drb. zsargon és egyéb fordítással... Lei 70-80.-
Mane Lusen zsargon fordítással... Lei 40.-
Gyapju Talszek rendes nagyságban... 500.- leittől felfelé.
Selyem Talszek rendes nagyságban... 600.- leittől felfelé.
Megbízható Tefilin... Lei 250-300.-

Ugyanitt mindenféle ímkönyvek bőrkötésben. Mirjámok, járzeitáblák 50 évre kiszámítva, valamint minden e szakmába vágó ritualis cikkekben nagy raktár, u. m. zsidó naptárak, chimisch, mezuze, sófer, gemure stb.

Viszonteladónak nagy árkedvezmény!

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

Románia legnagyobb textilgyára Arad

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, nőn-bergi-, díszmü- és játékaru nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK

TARGU-MUREŞ—MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Eladás csak viszonteladónak!

GARDI és TÁRSA

fényképezési műtermek Cluj-Kolozsvár, str. Saguna (v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék, gyermekfelvételek, nagytasok

Rézműves, rézöntő és gépjavitó műhely

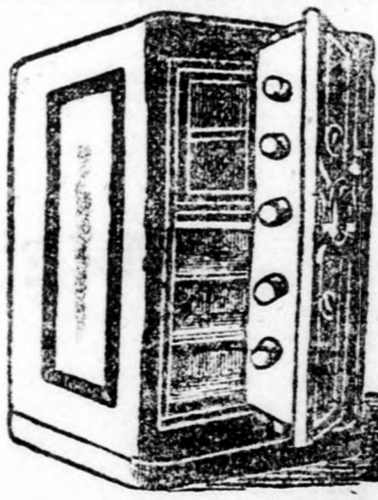
CLUJ, Széchenyi-tér 32. KOROM J. 1485

Fabrică de case de bani Geldschrank-Fabrik Pénzszekrénygyár

JAKABFI & CO. TIMIŞOARA

Str. Timofei Cip. (Battyány-utca) 3. szám Telefon 12-68

Képviseltek Erdély részére kerestetnek

ארמון כשר ארמון כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:

Lebovics szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz. Árjegyzék és מוצרי קניין kívánatra ingyen

Ne feledjék el,

hogyan a világszerte ismert

Ráth Hermann Trieszt

cég 40 éves szakismeretével... és az azonos termelők bizalma folytán még mindig a legszébb és legmegfelelőbb... RÁTH JÓZSEF máramarosszigeti nagykereskedő utján ab Bukarest, a legolcsóbb napi árak mellett. Felvilágosításokkal készséggel szolgál Josef Ráth délytűmőloskereskedő Sighetul-Marmatiel. 8004

Épületlvegezés, képkerekezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblatveg lámpaárak és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési forrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.

Engros! Endetail!

Telefon 494 15% Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen o o adja fel rendelmenyét, o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés Cluj, Piata Mihaiu Viteazul

GO

KÖZKERES Gold Wald és C

Str. (v. Mikos Kelen T

„SIR

legjobb szer a légző Ugymin: tüdő- és högés és tuberkolózis orvosát, hogy

Ra ható min

Készít: Mera Viktor tára, Reg

Ősz ha visszakapja

Hajre néhá

1 füveg nálati

Kapható FEKETE

Feketeerdő és mindennemű

porcellán legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes

áruházában vásá Cluj, Calea Reg. Ferdin Engross!

Termés szépitett f elsőrendü r Különle Falzöldel árnya

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lej. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lej. Jelleg hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lej 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Azonnali belépésre keresünk:

1. **Konfekció osztályunkhoz** egy, a szakmában teljes képzettséggel bíró önálló segédet.

2. **Szövet-kellékműhelyünk** szintén egy szakképzett önálló segédet. Mind a kettő a román, német és magyar nyelvet tökéletesen kell hogy bírja. Az állásra reflektálók nyújtsák be eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt írásbeli ajánlataikat. —

M. Neumann Utóda Braşov, Kolostor-utca 21.

Doktor juris, beszél több nyelvet, bizalmi vagy más megfelelő állást keres. — Megkereséseket „Komoly, megbízható” jellegre a kiadóba kér. 6069

Zsidó tanítónőt keresek, aki a Tarbut gimnázium I. osztályának anyagából vizsgára előkészít gyermekeket. Bizonyítványok és fénykép Ullmann, Crasna, jud. Salaj, küldendők. 6068

Ügyes segéd, ki románul is beszél, felvétetik. Bodner B. galanterie és játékarúháza Cluj, Calea Victoriei. 6067

Eladó két új grenadínruha, új télikalap, új fél lakk és új egész cipő jutányos áron. Cím: Strada Regina Maria 8., új épületben I. em. ajtó 3. 6065

Uricsaládnál, belvárosban, kóser teljes ellátást kaphatni. 6065

Jobb házból való két iskolás fiút, 1—2 tarbutistát teljes ellátásra el fogadják. Föder Mendel, Farkas-u. 6. 6064

Vidéki város centrumában egy jömenetelt vasrúszter- és festékárú üzlet elutazás miatt átadó. Havi forgalma 200.000 lej. Az üzlet átvételéhez 200—300 ezer lej szükséges. Leveleket „Biztos jövő” jellegre a kiadó továbbítja. 6056

Raktárnak alkalmas, száraz, világos, nagy helyiséget keresek. — Ajánlatok „Raktárhelyiség” jellegre. 6060

Jó családból ügyes fin tanuló felvétetik. Kalmár fűszer-, festékgyártó kereskedés, Strada Regina Maria 42. 6063

Remington írógép jó állapotban, olcsón eladó. Cím a kiadóban.

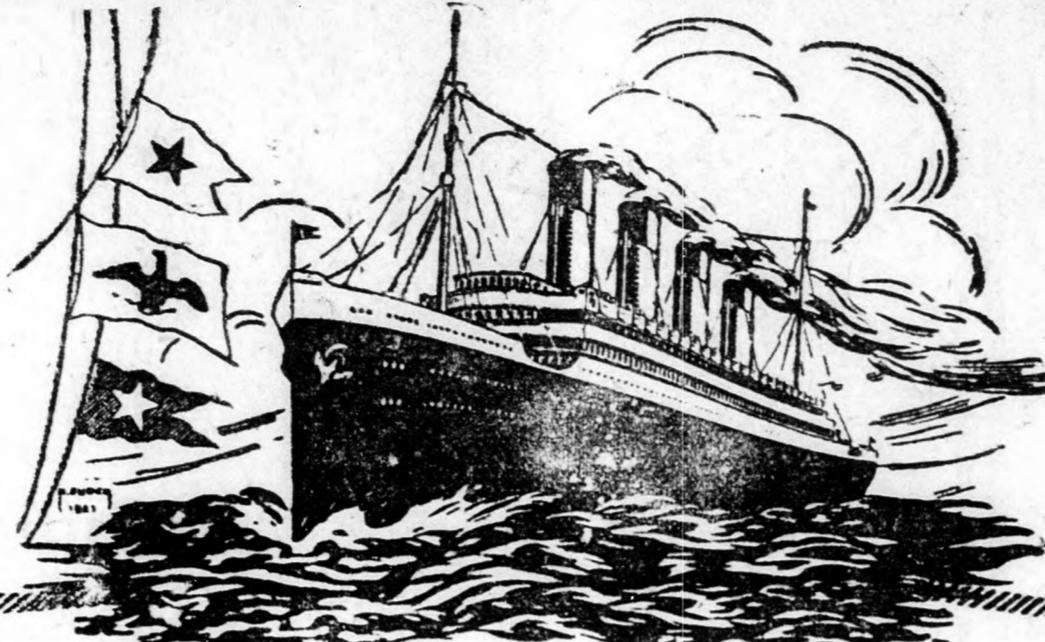
Aggár és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, esontenyvet, esonteszirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: esontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott faggyút

Telefon 81. **Ládagyár** Fiókhizlet: Egeres

Mindenmü ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb nappi áron 1361

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMEŞVÁR - NAGYVÁRAD és HALMITÓL.

Hamburg-Bréma - Amerika-Kanada - Antwerpen - Argentínia - Cherbourg - Braziliába

KERESZTÜL A VILÁG LEGHIRESEBB GÖZHAJÓIN

HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL AMERIKA ÉS KANADÁBA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE 2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN. ELSŐRENDÜ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.

PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO.

BUKAREST / STRADA / ARINDAR 1112 * TIMIŞOARA - JO/EF/TAOT / STR. I. C. BRATIANU (HERRENGAZ/VE/118)

ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTVELÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBEN.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

Név-jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a

Kadima-nyomda Cluj

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi.

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Hamburg-Amerika vonal

együttes szolgálat az

United American Lines Inc.-al

vezérigénysége

Lazar H. Lazarovitz

Timişoara: strada Mercy 2.
Bucureşti: Calea Grivitei 183.
Csernovitz: Rathausstrasse 9.

LIBRARIA SAFRUTH

Cluj, Strada Stefan O. Iosif No. 1

Megérkeztek

1, 2, 4, 5 és 9 kötetű fordításos (Machsor) garnitúrák gyönyörű és elegáns kivitelben, ugyancsak szintén Mirjamok és borkötéses Imakönyvek valamint az összes szükséges rituális cikkek igen nagy választékban, melyek kiadására feltűnően olcsó árak mellett a közeljövőben megkezdődik és folytatódik míg a készlet tart.

Viszonteladónak magas árkedvezmény.

Vidéki megrendelések gyors, pontos és szolid kiszolgálás mellett eszközölhetnek.

Vágott és vágatlan tűzfát waggon, ől és mázsatételekben, ugyancsak **Meszet, Cementet és Gipszet** legolcsóbban szállít a

CALCIT MŰVEK R.-T.

Str. Dragalina (v. Fellegvárt-ut) 9. Telefon interurban 11-06

1 m³ oltott mész 400 lei

Nyomdák Dobozgyárak Könyvkötészetek figyelmébe!

Képviseljük:

Typograph G. m. b. H. Berlin: Universal „B” típusú szedőgépek és alkatrészek Frankenthal Schnellpressenfabrik, Frankenthal: kö és könyvnyomdagépek, körforgó (rotációs) gépek Heidelberger Schnellpressenfabrik, Heidelberg: automatikus kiszolgálású tégely gyorsajtók

Chr. Mansfeld, Leipzig: könyvkötészeti és cartonage gépek

Klinghard-sche Schriftgisserei, u. messinglínienfabrik, Leipzig: cím és kenyerírás, rézleniák.

Szállítunk raktárról:

a legkifőbb minőségű festéket, hengermasszát, fűződrótot és a nyomdaiparban használt összes anyagokat.

Technica R.-T. Tg.-Mureş

Sürgöncím: Technica. — Telefon 3—36

„TACAMUL”

EZOSTARUGYAR
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Avram Iancu
volt Petöfi-utca 3

Ezüstöt
a legmagasabb áron vesz!

Gyárt evőeszközöket, dísztárgyakat csak viszonteladónak

Telefon 4-82. Sürgöncím: Tacamul Cluj